

KESKI-SUOMEN LIITTO

Kooste Keski-Suomen osaamistarvekyselyn tuloksista ja Foredatan työpaikkailmoitus- aineiston havainnoista

10.3.2023

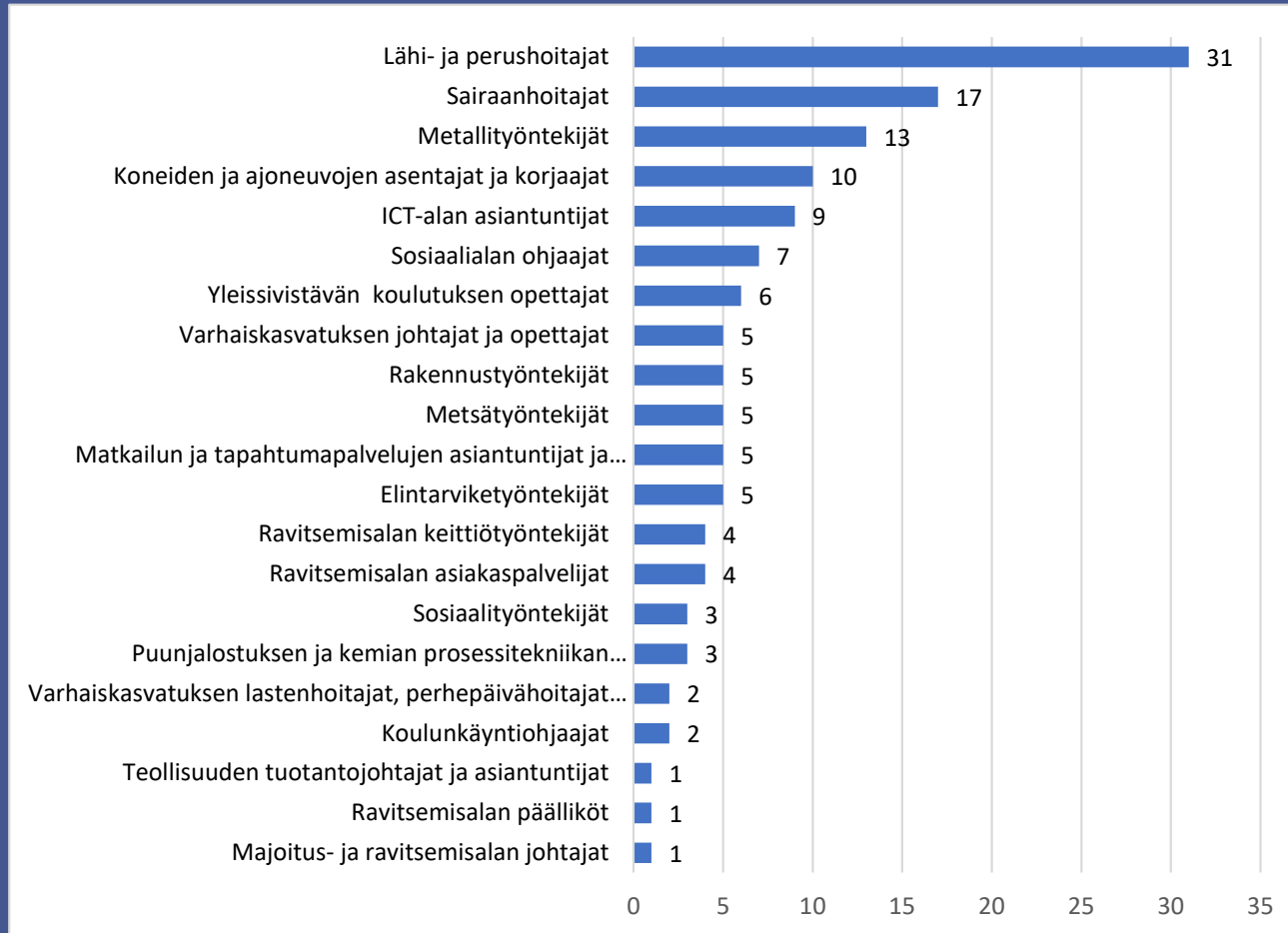

Osaamistarvekyselyn toteutus

- Keski-Suomen osaamistarvekysely toteutettiin osana Opetushallituksen (OPH) ja Jatkuvan oppimisen ja työllisyyden palvelukeskuksen (JOTPA) kanssa tehtävää ennakointiyhteistyötä. Maakunnallisilla kyselyillä täydennettiin OPH:n valtakunnallisesti kesällä 2022 toteuttamaa osaamistarvekyselyä, jossa pyydettiin arvioita eri ammattialojen osaamisista vuoteen 2030.
- Keski-Suomen osaamistarvekysely oli vastattavana 18.1.-6.2.2023. Kyselyä jaettiin laajasti eri verkostoissa ja se oli avoimesti vastattavana Keski-Suomen liiton www-sivuilla. Kyselyssä arvioitavana oli noin 20 ammattialaa.
- Keski-Suomen kyselyyn saatiin 139 vastausta. Kaikki maakunnat mukaan lukien kyselyyn vastasi 551 henkilöä, joten Keski-Suomen vastaukset kattoivat 25 % kaikista vastauksista.

Vastausten jakautuminen ammattialoittain

Valtaosa vastaajista edusti SOTE-sektoria (42 %), koulutusala (14 %) sekä metallituotteiden, koneiden ja kulkuneuvojen valmistusta (11 %).

Huom. Seuraavilla dioilla on huomioitu ammattialat, joissa vastauksia oli vähintään 5 kpl.

TOP 5 kasvavat osaamistarpeet ammattialoittain (1)

Lähi- ja perushoitajat

- Kuntoutusosaaminen
- Aggressiivisten, haastavasti käyttäytyvien asiakkaiden kohtaamistaidot
- Mielenterveys- ja päihdetyön osaaminen
- Erilaisuuden kohtaamistaidot
- Gerontologinen hoitotyön osaaminen

Sairaanhoitajat

- Dementiahoitotyö
- Geriatria
- Gerontologinen hoitotyön osaaminen
- Psykologian osaaminen
- Kuntoutusosaaminen

Sosiaalialan ohjaajat

- Ammatinvalinnan ohjaus ja eri koulutuspolkuihin liittyvä osaaminen
- Kuntoutusosaaminen
- Sosiaaligerontologian ja muistisairauksien tuntemus
- Kotihoito-osaaminen
- Aggressiivisten, haastavasti käyttäytyvien asiakkaiden kohtaamistaidot

TOP 5 kasvavat osaamistarpeet ammattialoittain (2)

ICT-alan asiantuntijat

- Tekoälyosaaminen
- Business Intelligence
- Ohjelmistorobotiikka
- Ohjelmistokehitys
- Ohjelmistosuunnittelu

Koneiden ja ajoneuvojen asiantuntijat ja korjaajat

- Ajoneuvon tietojärjestelmien käyttö
- Ajoneuvon vikadiagnostiikka
- Älykkäisiin järjestelmiin liittyvä osaaminen
- Ajoneuvojen sähköjärjestelmien tuntemus
- Ajoneuvojen tekniikan tuntemus

Metallityöntekijät

- Robotiikkateknologian käyttötaidot
- Moniosaaminen
- Hitsauksen automatisointiosaaminen
- Koneistaminen
- Automaatio-osaaminen

TOP 5 kasvavat osaamistarpeet ammattialoittain (3)

Metsätyöntekijät

- GPS- ja paikkatietojärjestelmien hallinta
- Erityishakkuumenetelmien suunnittelu ja toteutuksen hallinta
- Monikäyttömetsien arvojen yhteensovittaminen
- Hakkuuohjeiden hallinta
- Metsäluonnonhoito-osaaminen

Rakennustyöntekijät

- Energiatehokkuus
- Talonrakennukseen liittyvien suojausten tekeminen
- Digitaalisten toimintojen hallinta- ja ohjaustaidot
- Rakennusjätteiden käsittelyosaaminen
- Rakennuksen tietomalli -osaaminen

TOP 5 kasvavat osaamistarpeet ammattialoittain (4)

Elintarviketyöntekijät

- Tuotekehitysoosaaminen
- Elintarviketurvallisuus
- Elintarvikehygienia
- Elintarvikkeiden pakkaamisoosaaminen
- Allergioiden ja erityisruokavalioiden tuntemus

Matkailun ja tapahtumapalvelujen asiantuntijat ja työntekijät

- Sosiaalisen median hyödyntäminen ja käytön hallinta
- Elämysten tuottaminen
- Asiakaslähtöinen tuote- ja palvelukehittäminen
- Verkkokauppaosaaminen
- Paikallistuntemus

TOP 5 kasvavat osaamistarpeet ammattialoittain (5)

Yleissivistävän koulutuksen opettajat

- Erityispedagoginen osaaminen
- Erityistarpeiden ja tuen osaaminen
- Mielenterveysosaaminen
- Monitaustaisten lasten ja ryhmien opetustaidot
- Digitaaliset oppimisvälineet ja -ympäristöt

Varhaiskasvatuksen johtajat ja opettajat

- Digitaaliset oppimisvälineet ja -ympäristöt
- Erityisen tuen tarpeen tunnistaminen ja avun hakeminen
- Erityisopetus
- Viestintäosaaminen
- Medialukutaito

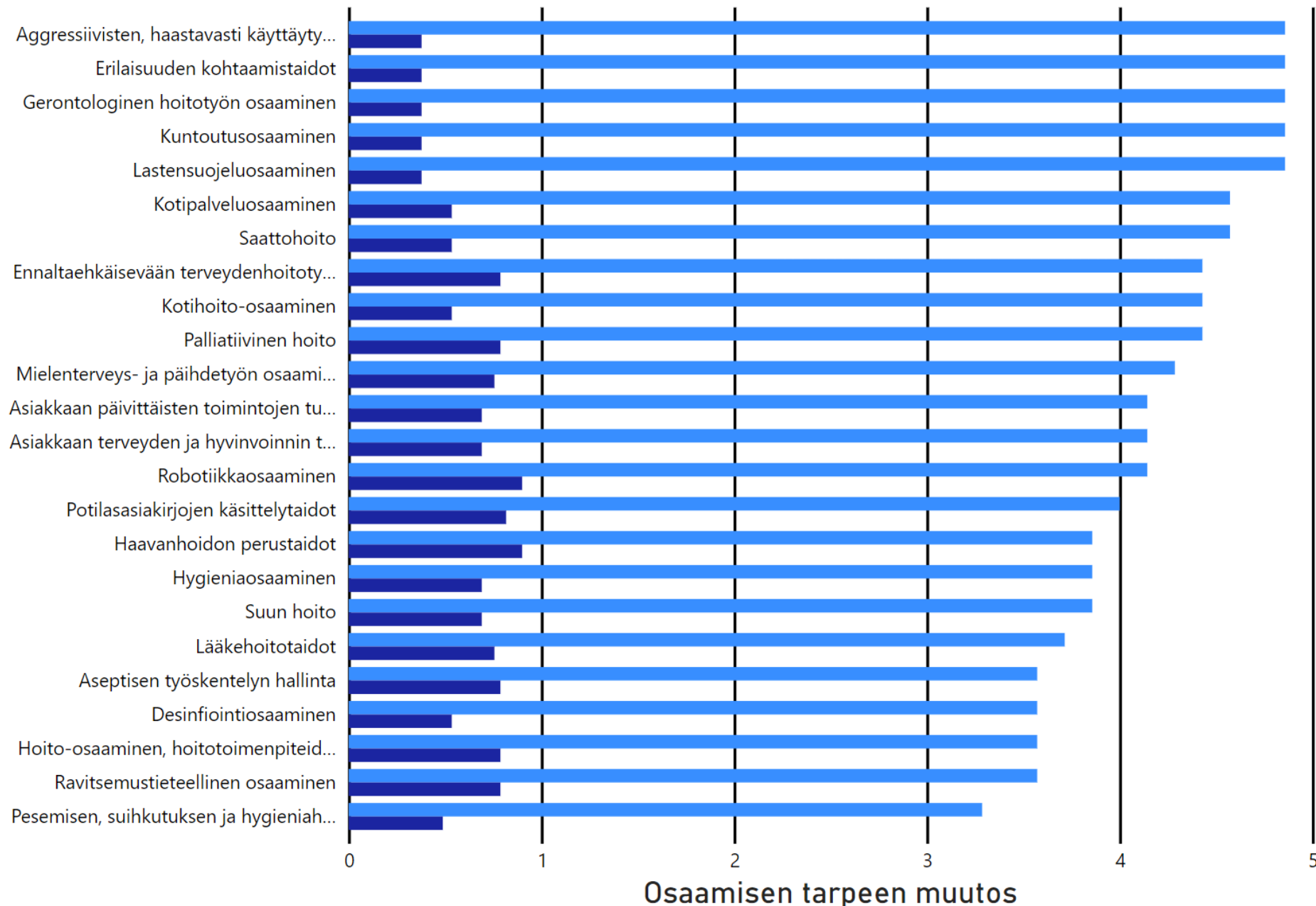

Seuraaville dioille on koottu Osaamisen ennakointifoorumin kansallisen kyselyn tuloksia ammattialoittain vertailtavaksi

Osaamisen ennakointifoorumin tuloksia: alakohtaisen osaamisen tarpeen muutos alalla vuoteen 2030

LÄHI- JA PERUSHOITAJAT

Osaaminen

OEF:n osaamistarvekyselyssä arvioitiin, kuinka osaamisen tarve muuttuu alalla vuoteen 2030 mennessä. Vastaajat arvioivat muutosta seuraavalla asteikolla:

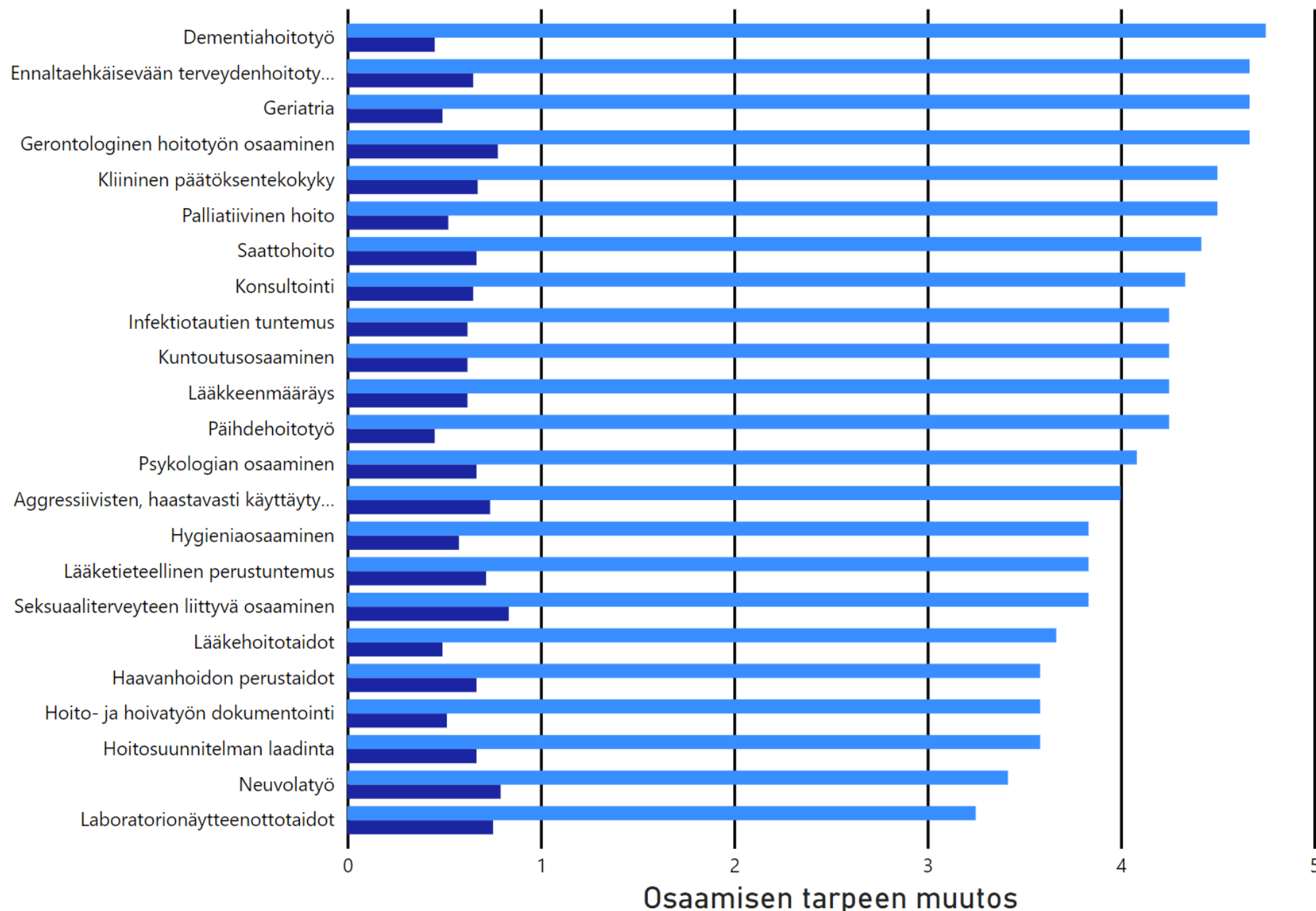
- 1 = tarve vähenee huomattavasti
- 2 = tarve vähene hieman
- 3 = tarve säilyy ennallaan
- 4 = tarve kasvaa hieman
- 5 = tarve kasvaa huomattavasti

Kuvaajassa vaaleansininen palkki kuvaa tarpeen muutoksen keskiarvoa. Tummansininen sitä vastoin kuvaa arvioiden keskihajontaa - eli kuinka paljon vastaajien arviot erosivat toisistaan kyselyssä.

Osaamisen ennakointifoorumin tuloksia: alakohtaisen osaamisen tarpeen muutos alalla vuoteen 2030

SAIRAANHOITAJAT

Osaaminen

OEF:n osaamistarvekyselyssä arvioitiin, kuinka osaamisen tarve muuttuu alalla vuoteen 2030 mennessä. Vastaajat arvioivat muutosta seuraavalla asteikolla:

- 1 = tarve vähenee huomattavasti
- 2 = tarve vähenee hieman
- 3 = tarve säilyy ennallaan
- 4 = tarve kasvaa hieman
- 5 = tarve kasvaa huomattavasti

Kuvaajassa vaaleansininen palkki kuvaa tarpeen muutoksen keskiarvoa. Tummansininen sitä vastoin kuvaa arvioiden keskihajontaa - eli kuinka paljon vastaajien arviot erosivat toisistaan kyselyssä.

OEF:n osaamistarvekyselyssä arvioitiin, kuinka osaamisen tarve muuttuu alalla vuoteen 2030 mennessä. Vastaajat arvioivat muutosta seuraavalla asteikolla:

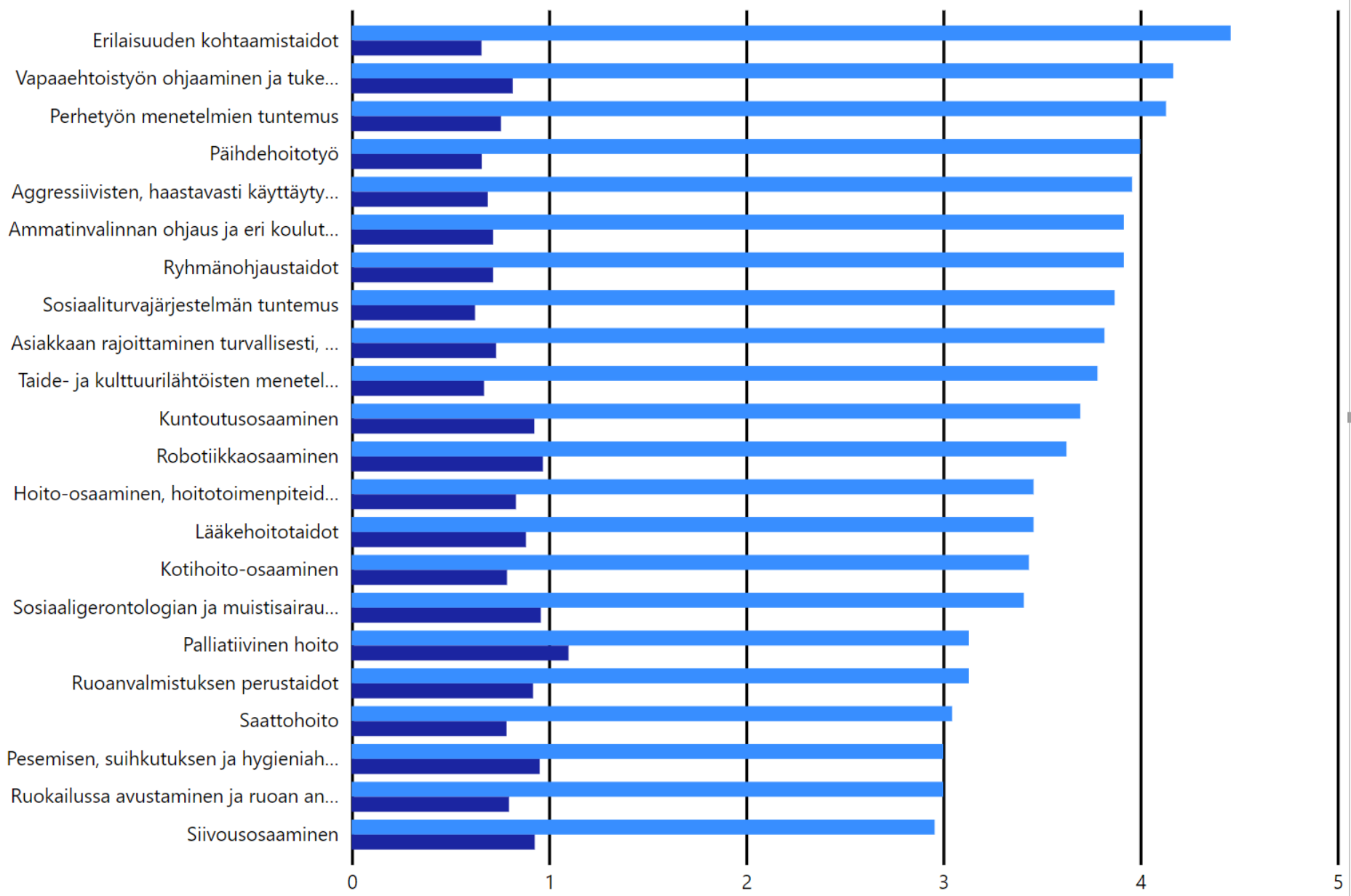
- 1 = tarve vähenee huomattavasti
- 2 = tarve vähene hieman
- 3 = tarve säilyy ennallaan
- 4 = tarve kasvaa hieman
- 5 = tarve kasvaa huomattavasti

Kuvaajassa vaaleansininen palkki kuvaa tarpeen muutoksen keskiarvoa. Tummansininen sitä vastoin kuvaa arvioiden keskihajontaa - eli kuinka paljon vastaajien arviot erosivat toisistaan kyselyssä.

Osaamisen ennakointifoorumin tuloksia: alakohdittaisen osaamisen tarpeen muutos alalla vuoteen 2030

SOSIAALIALAN OHJAAJAT

Osaaminen

Osaamisen tarpeen muutos

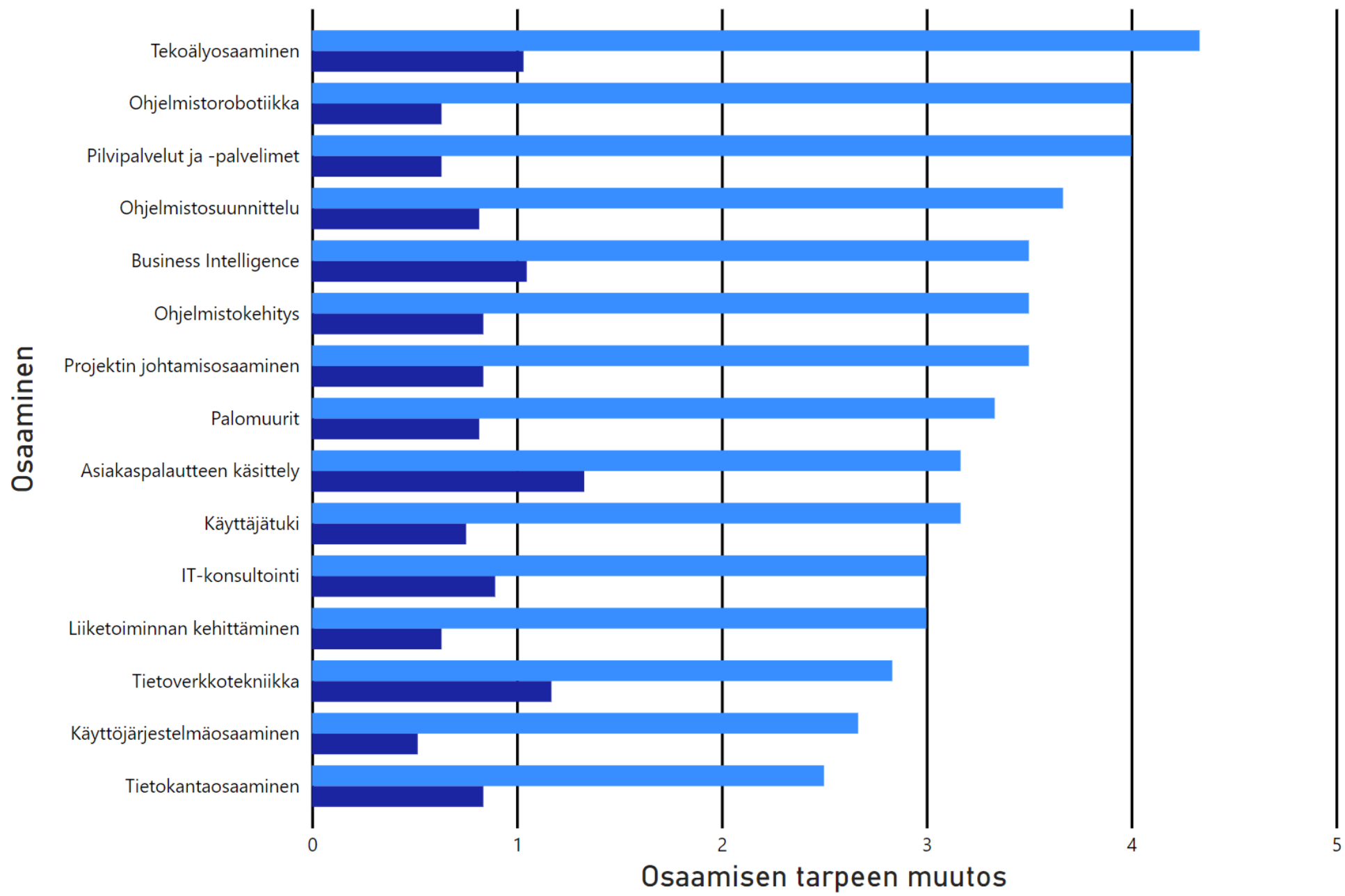
OEF:n osaamistarvekyselyssä arvioitiin, kuinka osaamisen tarve muuttuu alalla vuoteen 2030 mennessä. Vastaajat arvioivat muutosta seuraavalla asteikolla:

- 1 = tarve vähenee huomattavasti
- 2 = tarve vähene hieman
- 3 = tarve säilyy ennallaan
- 4 = tarve kasvaa hieman
- 5 = tarve kasvaa huomattavasti

Kuvaajassa vaaleansininen palkki kuvaa tarpeen muutoksen keskiarvoa. Tummansininen sitä vastoin kuvaa arvioiden keskihajontaa - eli kuinka paljon vastaajien arviot erosivat toisistaan kyselyssä.

Osaamisen ennakointifoorumin tuloksia: alakohdtaisen osaamisen tarpeen muutos alalla vuoteen 2030

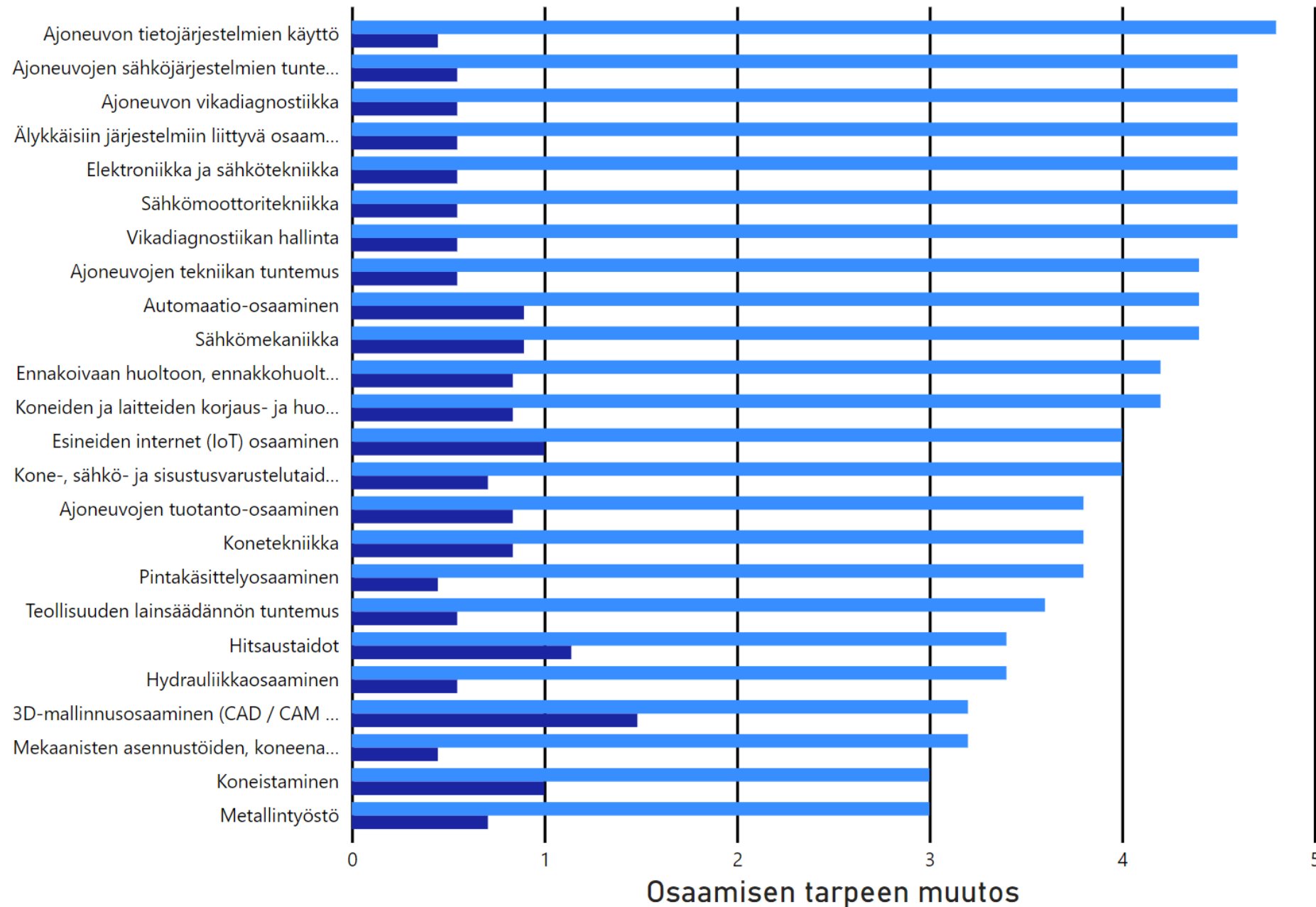
ICT-ALAN ASIANTUNTIJAT

Osaamisen ennakointifoorumin tuloksia: alakohdtaisen osaamisen tarpeen muutos alalla vuoteen 2030

KONEIDEN JA AJONEUVOJEN ASiantuntijat ja korjajat

Osaaminen

OEF:n osaamistarvekyselyssä arvioitiin, kuinka osaamisen tarve muuttuu alalla vuoteen 2030 mennessä. Vastaajat arvioivat muutosta seuraavalla asteikolla:

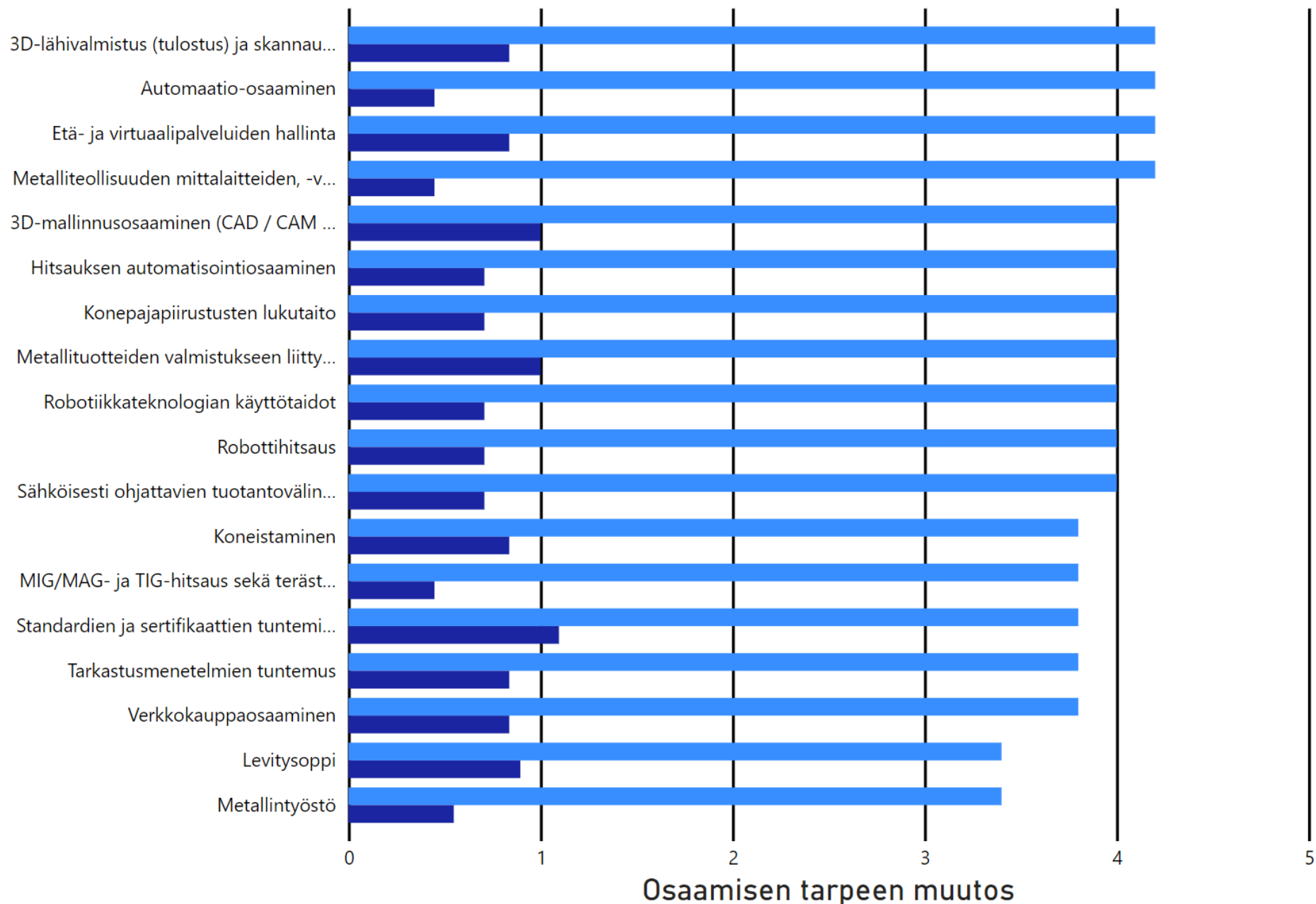
- 1 = tarve vähenee huomattavasti
- 2 = tarve vähene hieman
- 3 = tarve säilyy ennallaan
- 4 = tarve kasvaa hieman
- 5 = tarve kasvaa huomattavasti

Kuvaajassa vaaleansininen palkki kuvaa tarpeen muutoksen keskiarvoa. Tummansininen sitä vastoin kuvaa arvioiden keskihajontaa - eli kuinka paljon vastaajien arviot erosivat toisistaan kyselyssä.

Osaamisen ennakointifoorumin tuloksia: alakohdallisen osaamisen tarpeen muutos alalla vuoteen 2030

METALLITYÖNTEKIJÄT

Osaaminen

OEF:n osaamistarvekyselyssä arvioitiin, kuinka osaamisen tarve muuttuu alalla vuoteen 2030 mennessä. Vastaajat arvioivat muutosta seuraavalla asteikolla:

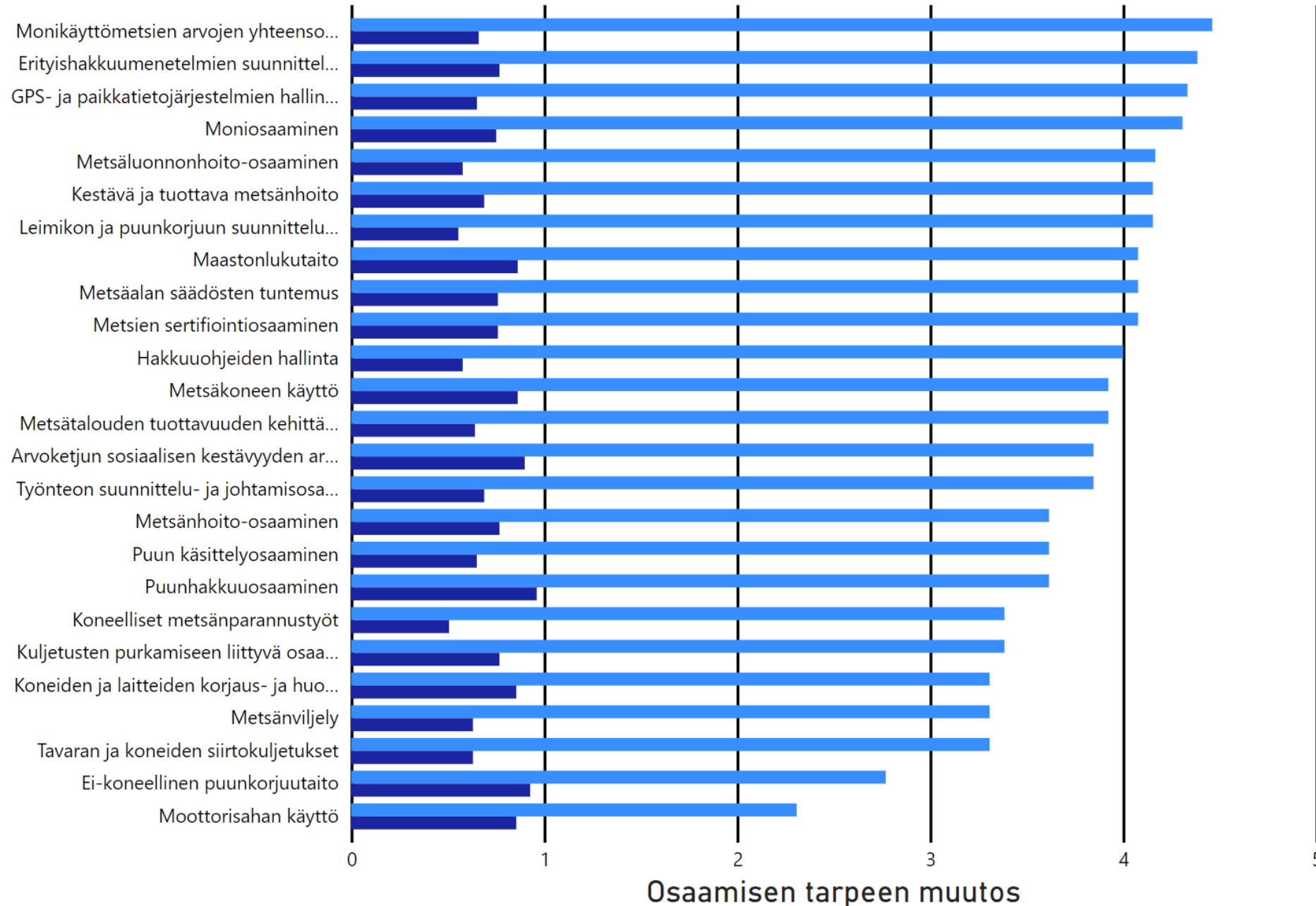
- 1 = tarve vähenee huomattavasti
- 2 = tarve vähene hieman
- 3 = tarve säilyy ennallaan
- 4 = tarve kasvaa hieman
- 5 = tarve kasvaa huomattavasti

Kuvaajassa vaaleansininen palkki kuvaa tarpeen muutoksen keskiarvoa. Tummansininen sitä vastoin kuvaa arvioiden keskihajontaa - eli kuinka paljon vastaajien arviot erosivat toisistaan kyselyssä.

Osaamisen ennakointifoorumin tuloksia: alakohdtaisen osaamisen tarpeen muutos alalla vuoteen 2030

METSÄTYÖNTEKIJÄT

Osaaminen

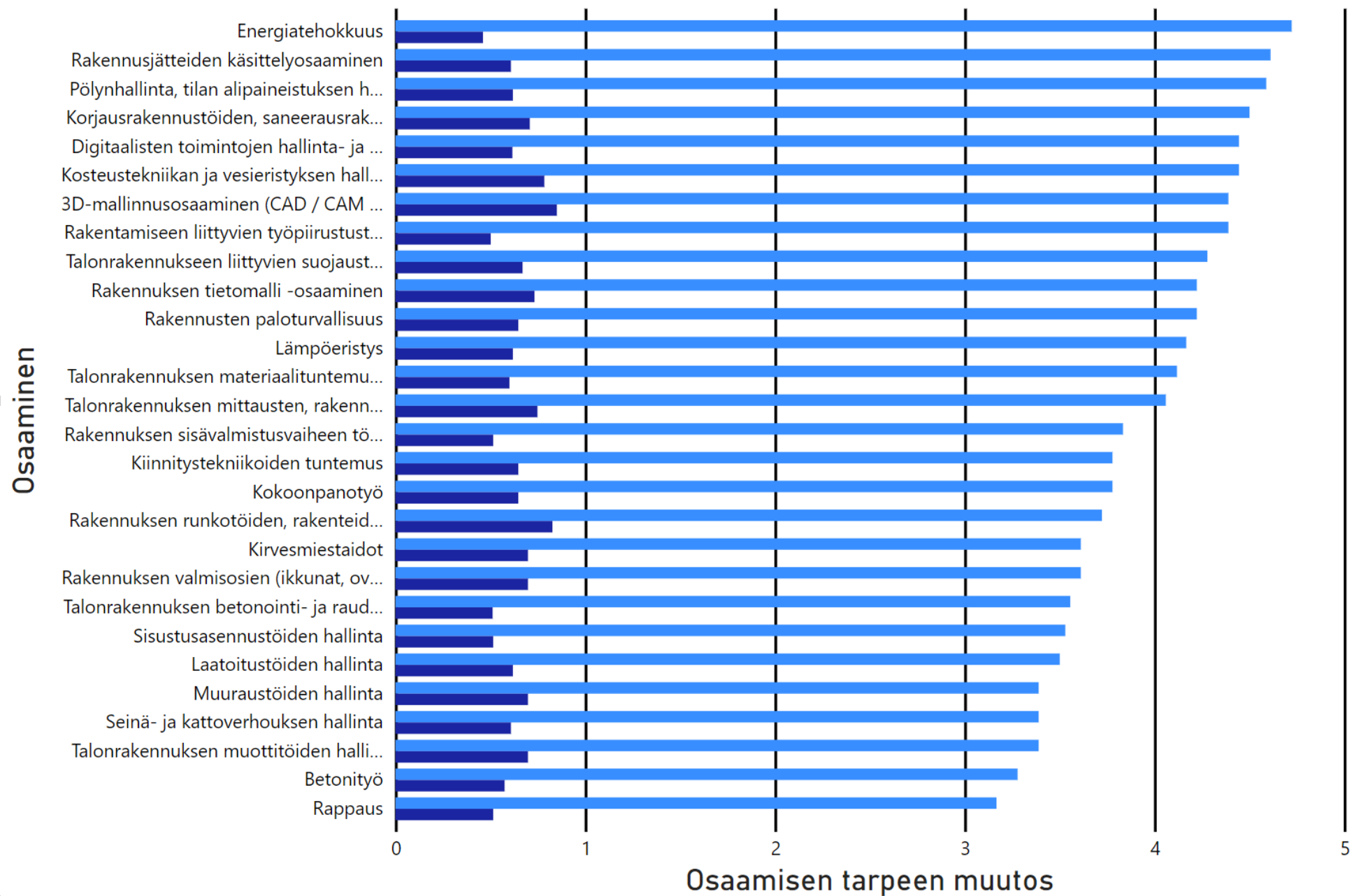
OEF:n osaamistarvekyselyssä arvioitiin, kuinka osaamisen tarve muuttuu alalla vuoteen 2030 mennessä. Vastaajat arvioivat muutosta seuraavalla asteikolla:

- 1 = tarve vähenee huomattavasti
- 2 = tarve vähene hieman
- 3 = tarve säilyy ennallaan
- 4 = tarve kasvaa hieman
- 5 = tarve kasvaa huomattavasti

Kuvaajassa vaaleansininen palkki kuvaa tarpeen muutoksen keskiarvoa. Tummansininen sitä vastoin kuvaa arvioiden keskihajontaa - eli kuinka paljon vastaajien arviot erosivat toisistaan kyselyssä.

Osaamisen ennakointifoorumin tuloksia: alakohhtaisen osaamisen tarpeen muutos alalla vuoteen 2030

RAKENNUSTYÖNTEKIJÄT

OEF:n osaamistarvekyselyssä arvioitiin, kuinka osaamisen tarve muuttuu alalla vuoteen 2030 mennessä. Vastaajat arvioivat muutosta seuraavalla asteikolla

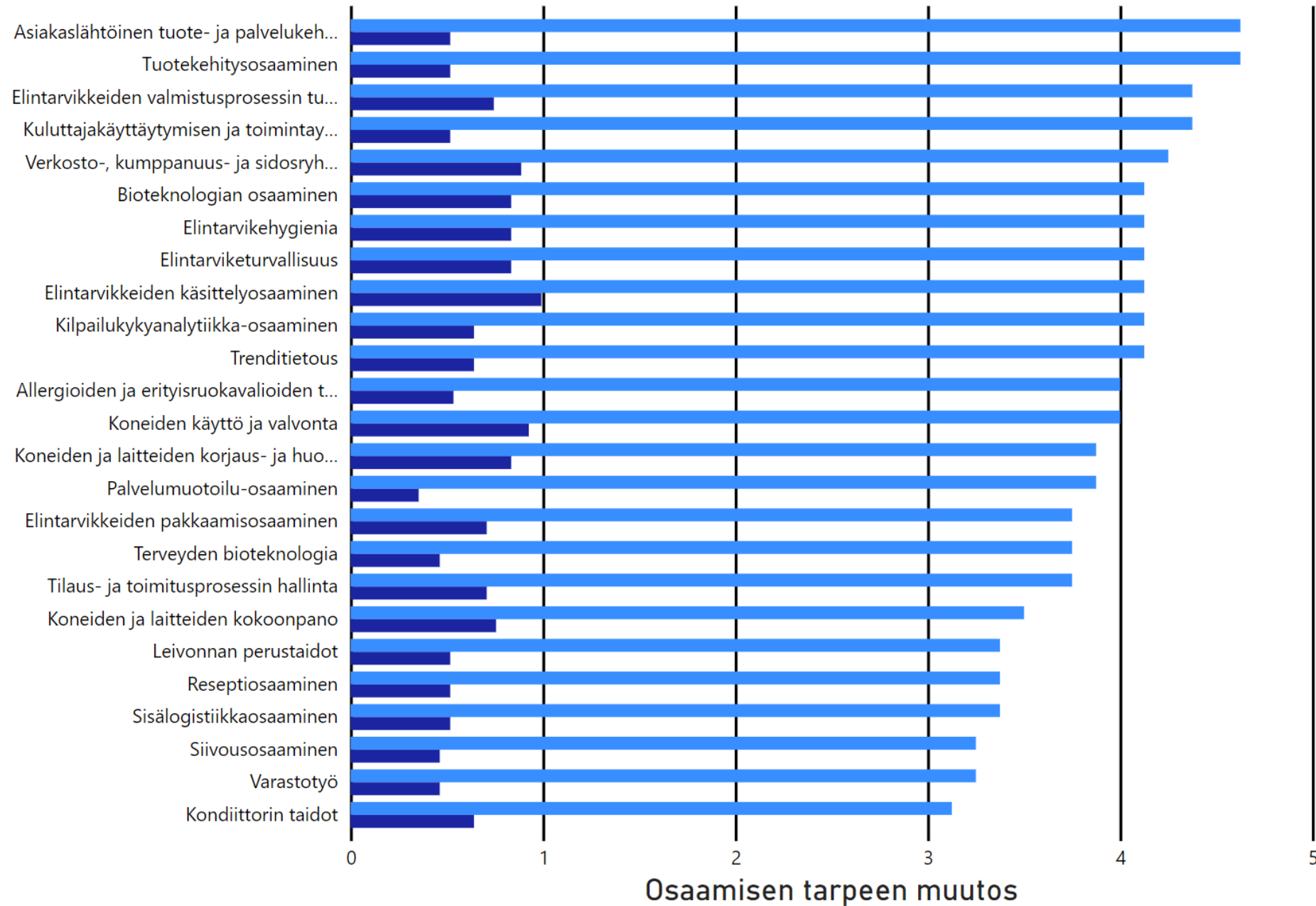
- 1 = tarve vähenee huomattavasti
- 2 = tarve vähene hieman
- 3 = tarve säilyy ennallaan
- 4 = tarve kasvaa hieman
- 5 = tarve kasvaa huomattavasti

Kuvaajassa vaaleansininen palkki kuvaa tarpeen muutoksen keskiarvoa. Tummansininen sitä vastoin kuvaa arvioiden keskihajontaa - eli kuinka paljon vastaajien arviot erosivat toisistaan kyselyssä.

Osaamisen ennakointifoorumin tuloksia: alakohdtaisen osaamisen tarpeen muutos alalla vuoteen 2030

ELINTARVIKETYÖNTEKIJÄT

Osaaminen

OEF:n osaamistarvekyselyssä arvioitiin, kuinka osaamisen tarve muuttuu alalla vuoteen 2030 mennessä. Vastaajat arvioivat muutosta seuraavalla asteikolla:

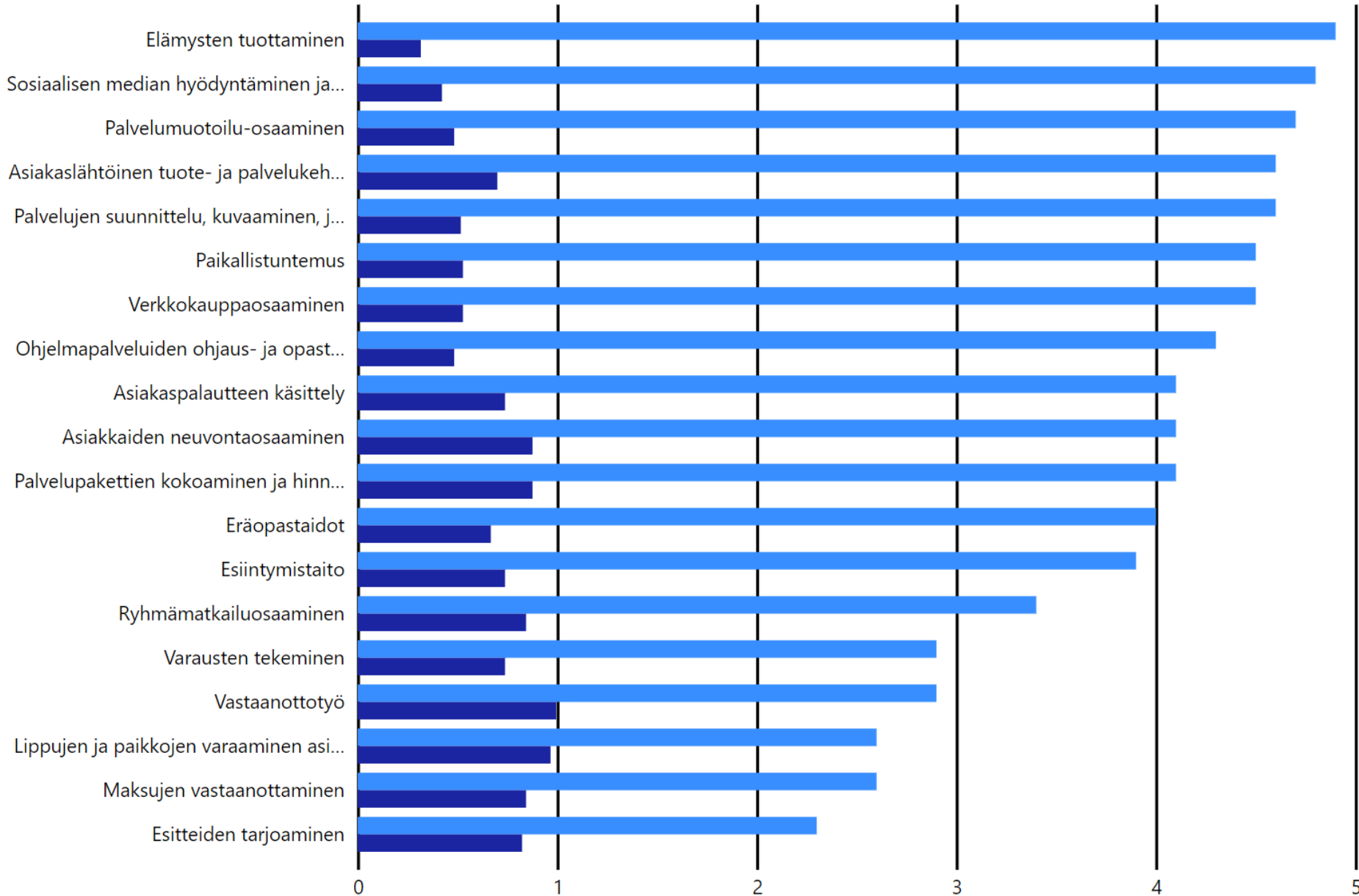
- 1 = tarve vähenee huomattavasti
- 2 = tarve vähene hieman
- 3 = tarve säilyy ennallaan
- 4 = tarve kasvaa hieman
- 5 = tarve kasvaa huomattavasti

Kuvaajassa vaaleansininen palkki kuvaa tarpeen muutoksen keskiarvoa. Tummansininen sitä vastoin kuvaa arvioiden keskihajontaa - eli kuinka paljon vastaajien arviot erosivat toisistaan kyselyssä.

Osaamisen ennakointifoorumin tuloksia: alakohtaisen osaamisen tarpeen muutos alalla vuoteen 2030

MATKAILUN JA TAPAHTUMAPALVELUJEN ASIAKAS- JA TYÖNTEKIJÄT

Osaaminen

Osaamisen tarpeen muutos

OEF:n osaamistarvekyselyssä arvioitiin, kuinka osaamisen tarve muuttuu alalla vuoteen 2030 mennessä. Vastaajat arvioivat muutosta seuraavalla asteikolla:

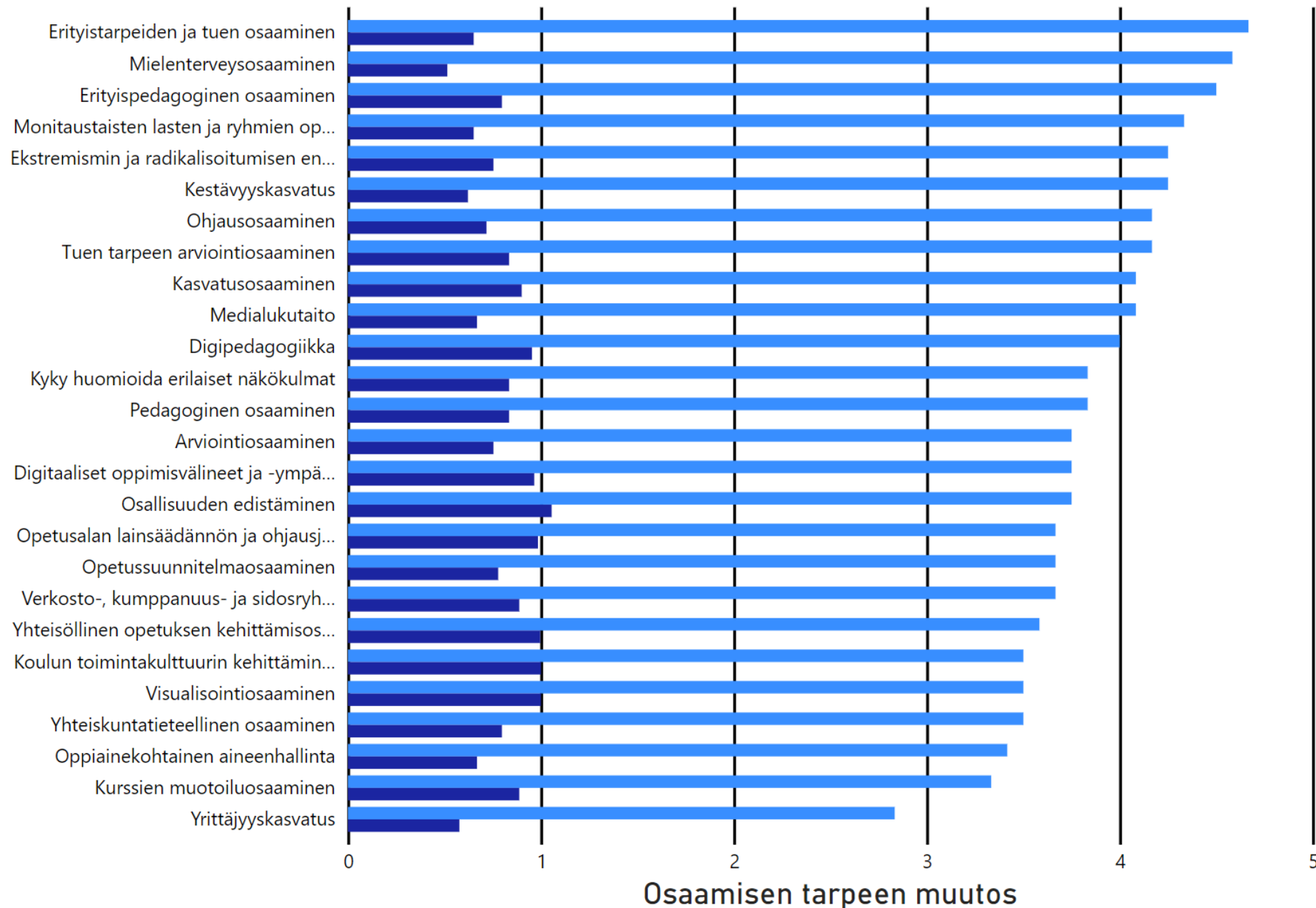
- 1 = tarve vähenee huomattavasti
- 2 = tarve vähene hieman
- 3 = tarve säilyy ennallaan
- 4 = tarve kasvaa hieman
- 5 = tarve kasvaa huomattavasti

Kuvaajassa vaaleansininen palkki kuvaa tarpeen muutoksen keskiarvoa. Tummansininen sitä vastoin kuvaa arvioiden keskihajontaa - eli kuinka paljon vastaajien arviot erosivat toisistaan kyselyssä.

Osaamisen ennakointifoorumin tuloksia: alakohdallisen osaamisen tarpeen muutos alalla vuoteen 2030

YLEISSIVISTÄVÄN KOULUTUKSEN OPETTAJAT

Osaaminen

OEF:n osaamistarvekyselyssä arvioitiin, kuinka osaamisen tarve muuttuu alalla vuoteen 2030 mennessä. Vastaajat arvioivat muutosta seuraavalla asteikolla:

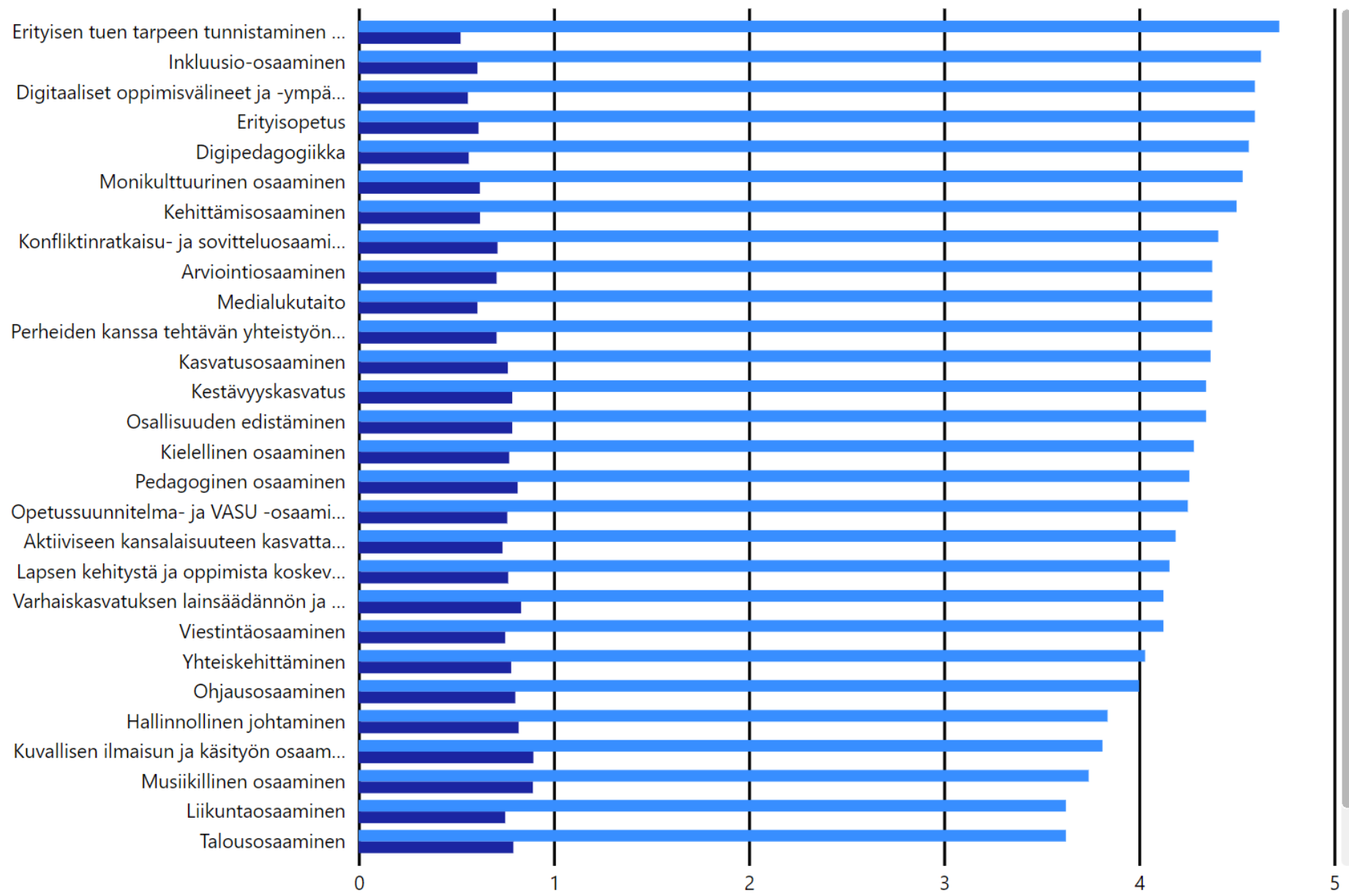
- 1 = tarve vähenee huomattavasti
- 2 = tarve vähene hieman
- 3 = tarve säilyy ennallaan
- 4 = tarve kasvaa hieman
- 5 = tarve kasvaa huomattavasti

Kuvaajassa vaaleansininen palkki kuvaa tarpeen muutoksen keskiarvoa. Tummansininen sitä vastoin kuvaa arvioiden keskihajontaa - eli kuinka paljon vastaajien arviot erosivat toisistaan kyselyssä.

Osaamisen ennakointifoorumin tuloksia: alakohtaisen osaamisen tarpeen muutos alalla vuoteen 2030

VARHAISKASVATUKSEN JOHTAJAT JA OPETTAJAT

Osaaminen

OEF:n osaamistarvekyselyssä arvioitiin, kuinka osaamisen tarve muuttuu alalla vuoteen 2030 mennessä. Vastaajat arvioivat muutosta seuraavalla asteikolla:

- 1 = tarve vähenee huomattavasti
- 2 = tarve vähene hieman
- 3 = tarve säilyy ennallaan
- 4 = tarve kasvaa hieman
- 5 = tarve kasvaa huomattavasti

Kuvaajassa vaaleansininen palkki kuvaa tarpeen muutoksen keskiarvoa. Tummansininen sitä vastoin kuvaa arvioiden keskihajontaa - eli kuinka paljon vastaajien arviot erosivat toisistaan kyselyssä.

Osaamisen tarpeen muutos

Kyselyvastauksissa usein mainittuja ja läpileikkaavia osaamistarpeita käsiteltiin työpajassa 15.2.2023

Käsittelyssä olivat seuraavat osaamistarpeet:

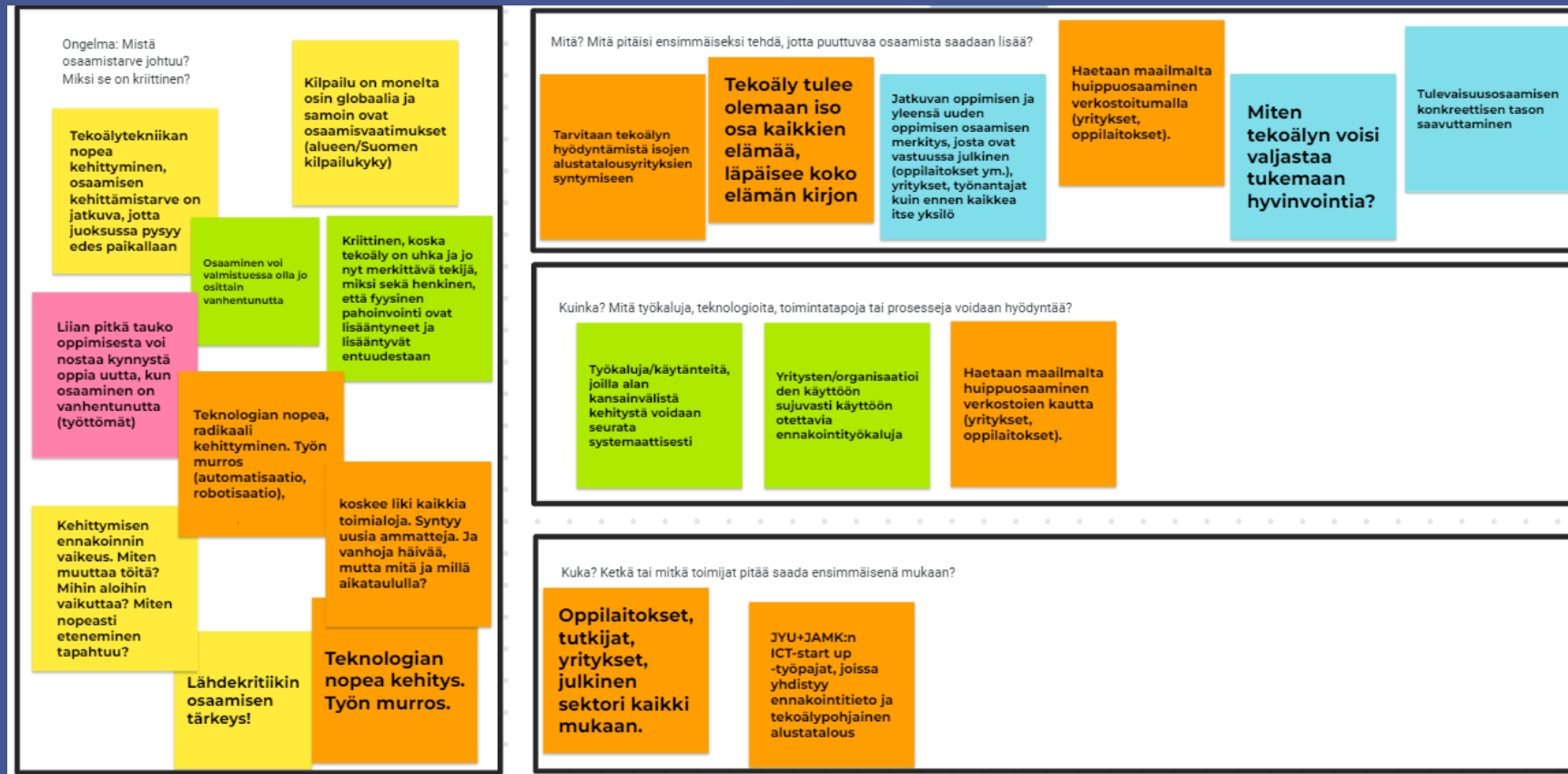
- **Tekoäly** (älykkäät järjestelmät) **ja robotiikka**
- **Ikääntyneiden ja muistisairaiden hoito ja kohtaaminen**
- **Työelämätaidot** (mm. vuorovaikutus, oman työn hallinta)

Työskentely toteutettiin pienryhmätyöskentelynä Google Jamboard –alustalle:

- **Ongelma:** Mistä osaamistarve johtuu?
- **Mitä:** Mitä pitäisi ensimmäiseksi tehdä, jotta puuttuvaa osaamista saadaan lisää?
- **Kuinka:** Mitä työkaluja, teknologioita, toimintatapoja tai prosesseja voidaan heti hyödyntää?
- **Kuka:** Ketkä tai mitkä toimijat pitää saada ensimmäisenä mukaan?

Osaamistarve: Tekoäly (älykkäät järjestelmät) ja robotiikka

Osaamistarve: Tekoäly (älykkäät järjestelmät) ja robotiikka

- **Ongelma:** Osaamistarve koskee liki kaikkia toimialoja. Kilpailu on globaalia, ja samoin ovat osaamisvaatimukset. Teknologia kehittyy nopeasti; osaaminen voi jo valmistuessa olla osin vanhentunutta. Huonosti käytettynä tekoäly on jo nyt uhka henkiselle ja fyysiselle pahoinvoinnille.
- **Mitä:** Jatkuvan oppimisen ja uuden oppimisen osaamisen merkitys korostuu. Jatkuvassa muutoksessa tulevaisuusosaaminen tulee saada konkreettiselle tasolle. Maailmalta voidaan löytää huippuosaamista verkostoitumalla.
- **Kuinka:** Tarvitaan työkaluja ja käytänteitä, joilla yritykset ja organisaatiot voivat seurata systemaattisesti oman alansa kansainvälistä kehitystä ja ennakoida tulevia tarpeita. Verkostoituminen on keskeisessä roolissa.
- **Kuka:** Mukaan tarvitaan kaikki – oppilaitokset, tutkijat, yritykset ja julkinen sektori

Osaamistarve: Ikääntyneiden ja muistisairaiden hoito ja kohtaaminen

Ongelma: Mistä osaamistarve johtuu? Miksi se on kriittinen?

Väestön ikääntyminen

Todella vanhojen ihmisten määrä kasvaa (100 v)

Aiheuttaako tietotyö muistisairauksia entistä enemmän ja myös työikäisille?

Hyvinvointiyhteiskunnan vastuu kaikista

Mitä? Mitä pitäisi ensimmäiseksi tehdä, jotta puuttuvaa osaamista saadaan lisää?

Työikäisten, täydennys- ja päivityskoulutus

Sote-alan/vanhustenhoidon ammattialan vetovoiman ja imagon kohottaminen (johtaminen, työolot, palkka)

Hyvinvointialueen toiminnan vakioiminen ja synergiat käyttöön

Ylitarjonta-aloilta siirtymien tukeminen mm. viranomais-oppilaitos yhteistyönä

(aikuisten) ohjausprosessien kehittäminen

Kuinka? Mitä työkaluja, teknologioita, toimintatapoja tai prosesseja voidaan hyödyntää?

Älykäs turvateknologia laajasti käyttöön

Aistihuoneet XR-teknologiaa hyödyntäen

Palvelurobotit apuun

Etäviriketoiminta toimintakyvyn mukaan

Moniammatilliset työtiimit, joissa myös lähihoitajien osaaminen otetaan paremmin käyttöön

Oppilaitosten yhteistyön systematisointi/synergioiden hyödyntäminen

Kuka? Ketkä tai mitkä toimijat pitää saada ensimmäisenä mukaan?

Yhteisöllinen vastuu, esim. virkeät vertaiset avuksi

Eri ikäluokkien yhteisöllinen asuminen älytaloissa

Koulutusorganisaatioiden ja palvelutuottajien yhteistyön tiivistäminen (ennakointi, koulutusten suunnittelu ja toteutus)

Koulutusorganisaatioiden ennakkoiva osaaminen

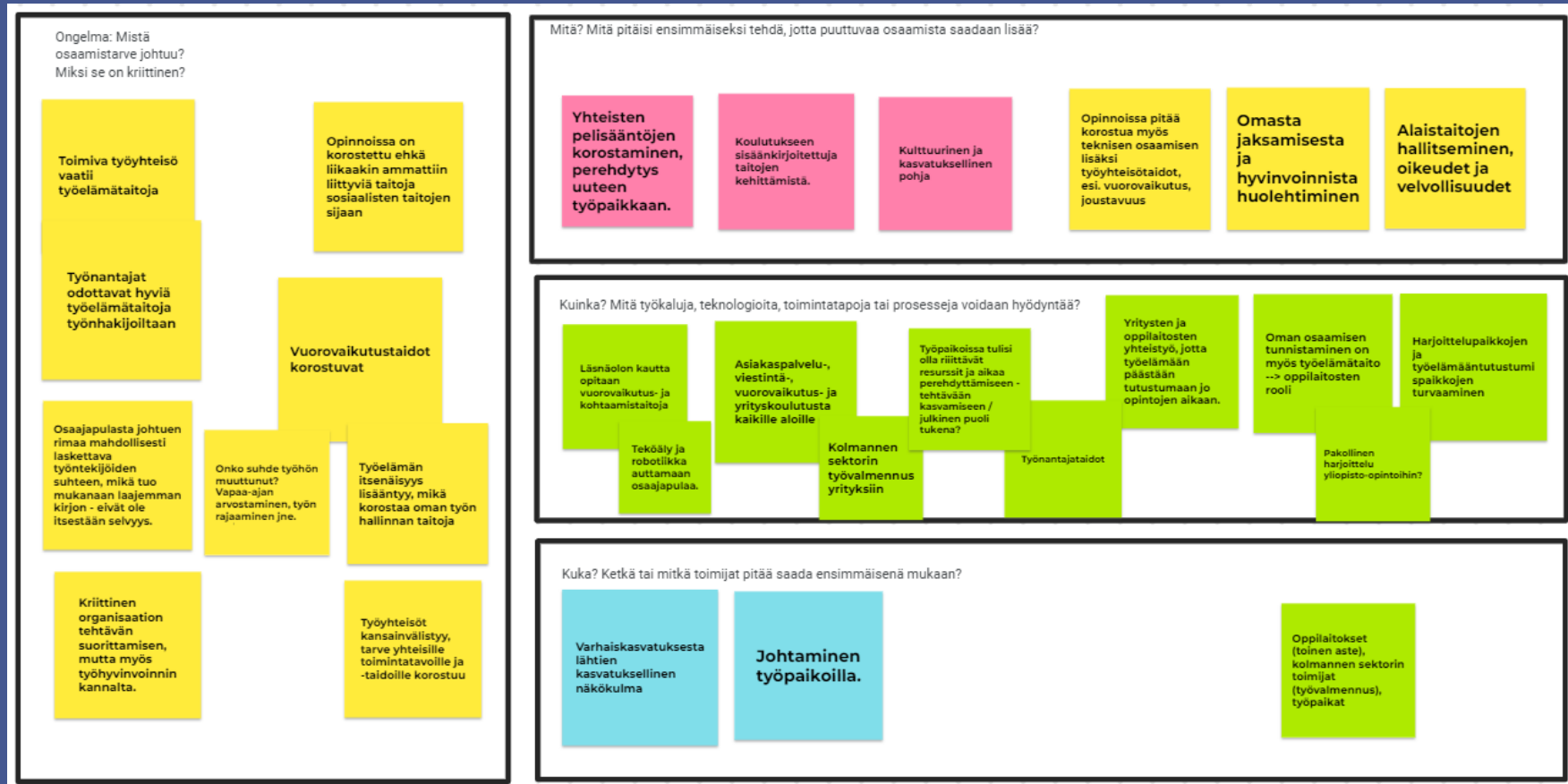

Osaamistarve: Ikääntyneiden ja muistisairaiden hoito ja kohtaaminen

- **Ongelma:** Väestö ikääntyy ja todella vanhojen ihmisten määrä kasvaa. Tietotyö haastaa työikäisten muistia. Hyvinvointiyhteiskunnalla on vastuu kaikista.
- **Mitä:** Tarvitaan (aikuisten) ohjausprosessien kehittämistä sekä työikäisten täydennys- ja päivityskoulutusta. SOTE-alan vetovoimaa ja imagoa on kohotettava.
- **Kuinka:** Teknologinen kehitys tarjoaa paljon apua. Tarvitaan moniammatillisia työtiimejä, joissa myös lähihoitajien osaaminen otetaan paremmin käyttöön. Oppilaitosten yhteistyötä voidaan systematisoida ja synergioita hyödyntää.
- **Kuka:** Yhteisöllinen vastuu, esimerkiksi yhteisöllinen asuminen ja virkeät vertaiset avuksi. Koulutusorganisaatioiden ja palvelutuottajien yhteistyötä voidaan tiivistää (ennakointi, koulutusten suunnittelu ja toteuttaminen). Koulutusorganisaatioiden ennakoiva osaaminen.

Osaamistarve: Työelämätaidot (mm. vuorovaikutus, oman työn hallinta)

Osaamistarve: Työelämätaidot (mm. vuorovaikutus, oman työn hallinta)

- **Ongelma:** Työyhteisöt monimuotoistuvat, työelämän itsenäisyys lisääntyy ja suhde työhön on muutoksessa
- **Mitä:** Kaikki lähtee kulttuurisesta ja kasvatuksellisesta pohjasta. Yhteisten pelisääntöjen merkitys korostuu, perehdytyksellä on keskeinen rooli. Opinnoissa pitää korostua teknisen osaamisen lisäksi myös työyhteisötaidot, esimerkiksi vuorovaikutus ja joustavuus; alaistaidot haltuun. Omasta jaksamisesta ja hyvinvoinnista huolehtiminen on tärkeässä roolissa.
- **Kuinka:** Asiakaspalvelu-, viestintä-, vuorovaikutus- ja yrityskoulutusta tarvitaan kaikille aloille. Läsnäolo luo edellytykset vuorovaikutustaidoille. Yritysten ja oppilaitosten yhteistyö on tärkeää, jotta työelämään päästään tutustumaan jo opintojen aikana. Alaistaitojen lisäksi työnantajataidot ovat tärkeitä. Kolmannen sektorin työvalmennus tulisi saada yrityksiin.
- **Kuka:** Varhaiskasvatuksesta lähtien kasvatuksellinen näkökulma, liittyen esimerkiksi vuorovaikutukseen. Johtamisella työpaikoilla on keskeinen rooli. Kolmannen sektorin toimijat on tärkeää saada mukaan.

Kyselyvastausten esiin nostamia toimenpiteitä osaamishaasteiden ratkaisemiseksi: **Koulutus**

- Koulutuksen lisääminen, mikä edellyttää myös taloudellista lisäresursointia
- Koulutusmahdollisuuksien monipuolisuus: tutkintokoulutusten lisäksi täsmäkoulutuksia, kohdennettuja koulutuksia ja tutkinnon osia, oppisopimuskoulutus
- Jatko- ja täydennyskoulutus ja mahdollisuudet osallistua koulutuksiin
 - Jatkuva täydennyskoulutus -> Jatko- ja uudelleenkoulutusohjelma
 - Koulutusten sovitustyyliin ja mahdollisuudet viedä opittua työyhteisöön
 - Koko henkilöstön koulutuksia, käytännönläheisyyttä
- Opetuksen laadun vahvistaminen ja koulutusten sisältöjen kehittäminen paremmin tarpeita vastaaviksi; mm. läsnäolo- vs. etäopetus

Koulutuksen tulisi olla edelläkävijä ja vakiintuneiden työtapojen kyseenalaistaja ja uudistaja

Osaamisen vahvistamiseksi tarvitaan työelämärelevantti jatkuvan oppimisen ja täydennyskoulutuksen tarjonta lyhyistä koulutuksista pitkiin erikoistumiskoulutuksiin saakka

Riittävä vaatimustaso opiskelijoille. Perusosaaminen kuntoon ennen erityisosaamista

Paljon asiakaskohtaamisia jo opiskeluaikana

Opintojen sovittaminen työelämään pitäisi olla saumatonta ja helppoa myös rahallisesti

Kyselyvastausten esiin nostamia toimenpiteitä osaamishaasteiden ratkaisemiseksi: **Toimijoiden yhteistyö**

Monitasoinen yhteistyö ja monipuoliset yhteistyöverkostot

- toimialarajat ylittäen
- oppilaitosten välillä
- oppilaitosten ja yritysten / työnantajien välillä
 - yritysvierailut, asiantuntijaluennot, harjoittelupaikkojen tarjonta ja työssäoppimisen kehittäminen, yhteistyön pohjalta suunniteltavat koulutukset

Mukaan tarvitaan hyvinvointialueet, työpaikat ja koulutus, jotka yhdessä voisivat luoda uusia toimintamalleja ja koulutusta

Pidempiä ja syvällisempiä koulutuksia yritysten kanssa yhteistyössä, enemmän työssäoppimista ja vaativampia tehtäviä, jotta yleinen osaaminen paranee

Työn ohjauksessa ja uusien työntekijöiden valvonnassa kehitettävää

Opettajat ja koulun henkilökunta useammin vierailulle yrityksiin katsomaan, minkälaista nykyään metalliteollisuudessa on ja minkälaisia vaatimuksia uusille työntekijöille on

Kyselyvastausten esiin nostamia toimenpiteitä osaamishaasteiden ratkaisemiseksi: **Palkkaus ja työolot**

- Palkkaus, johtaminen ja työolot kuntoon
- Pito- ja vetovoimasta huolehtiminen
- Tiettyjen alojen 'kasvojenkohotus' ja arvostuksen lisääminen
- Ulkomaisten osaajien rekrytointi

Tärkeää on osaamisen vahvistaminen työpaikoilla ja siihen annettavat mahdollisuudet, mikä voi olla myös pätevien työntekijöiden veto- ja pitovoimatekijä

Resursointi, pito- ja vetovoimasta huolehtiminen, arvostus, johtajien kouluttaminen, työolojen parantaminen...

Pitäisi varmistaa, että työnkuva on hakijoille selkeä ja saataisiin oikeanlaisia hakijoita

Pitäisi osata sitouttaa ja sitoutua, luoda sellaista työhyvinvointia, millä ihmiset pidetään työssä muutoksista huolimatta. Pitäisi osata katsoa laaja-alaisesti asioita, kehittyä ja kehittää sekä itseään että toimintamalleja ympäristön tarpeiden mukaan

KESKI-SUOMEN LIITTO

Foredata-aineistot

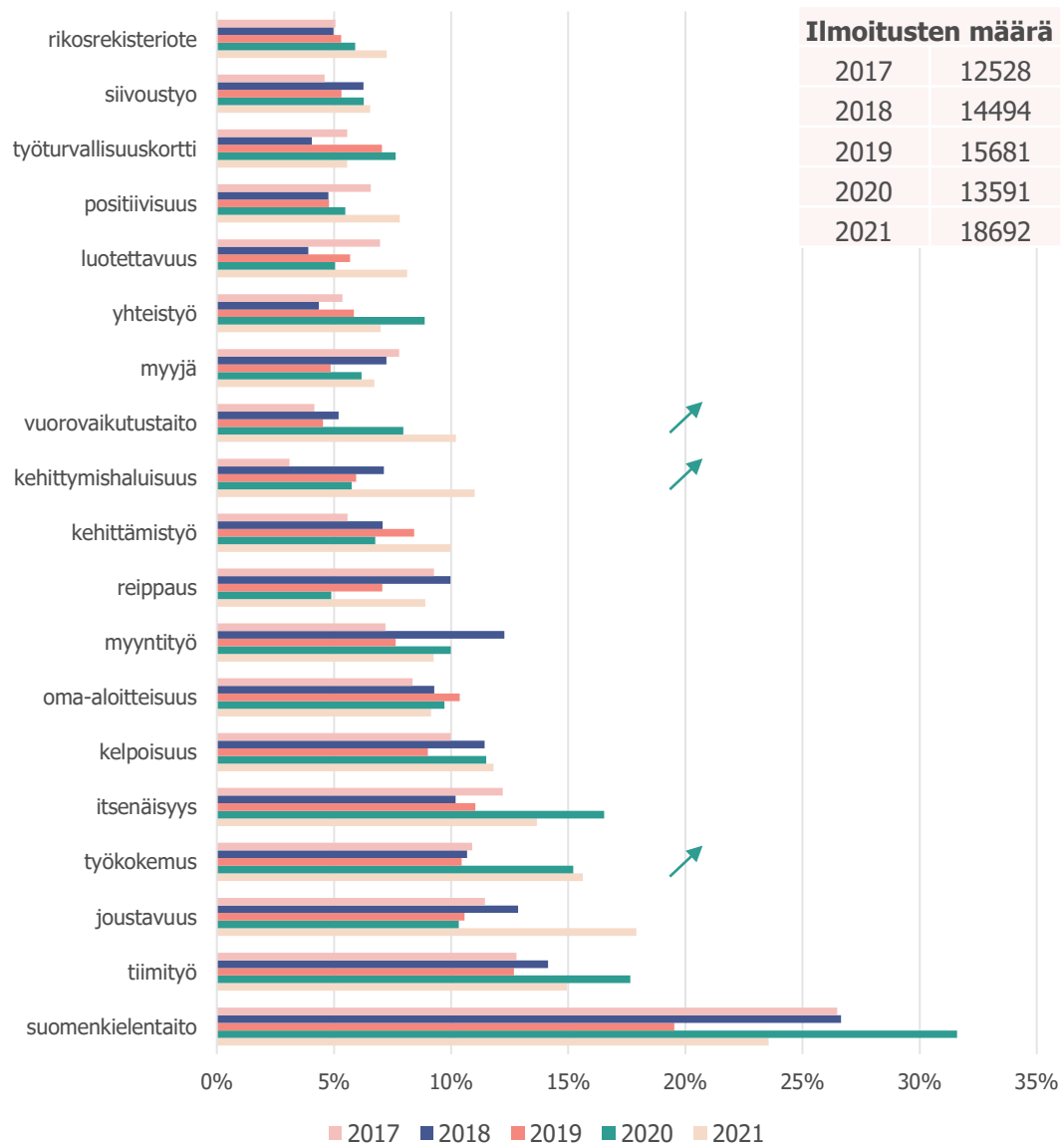
Työpaikkailmoitusten avainsanat

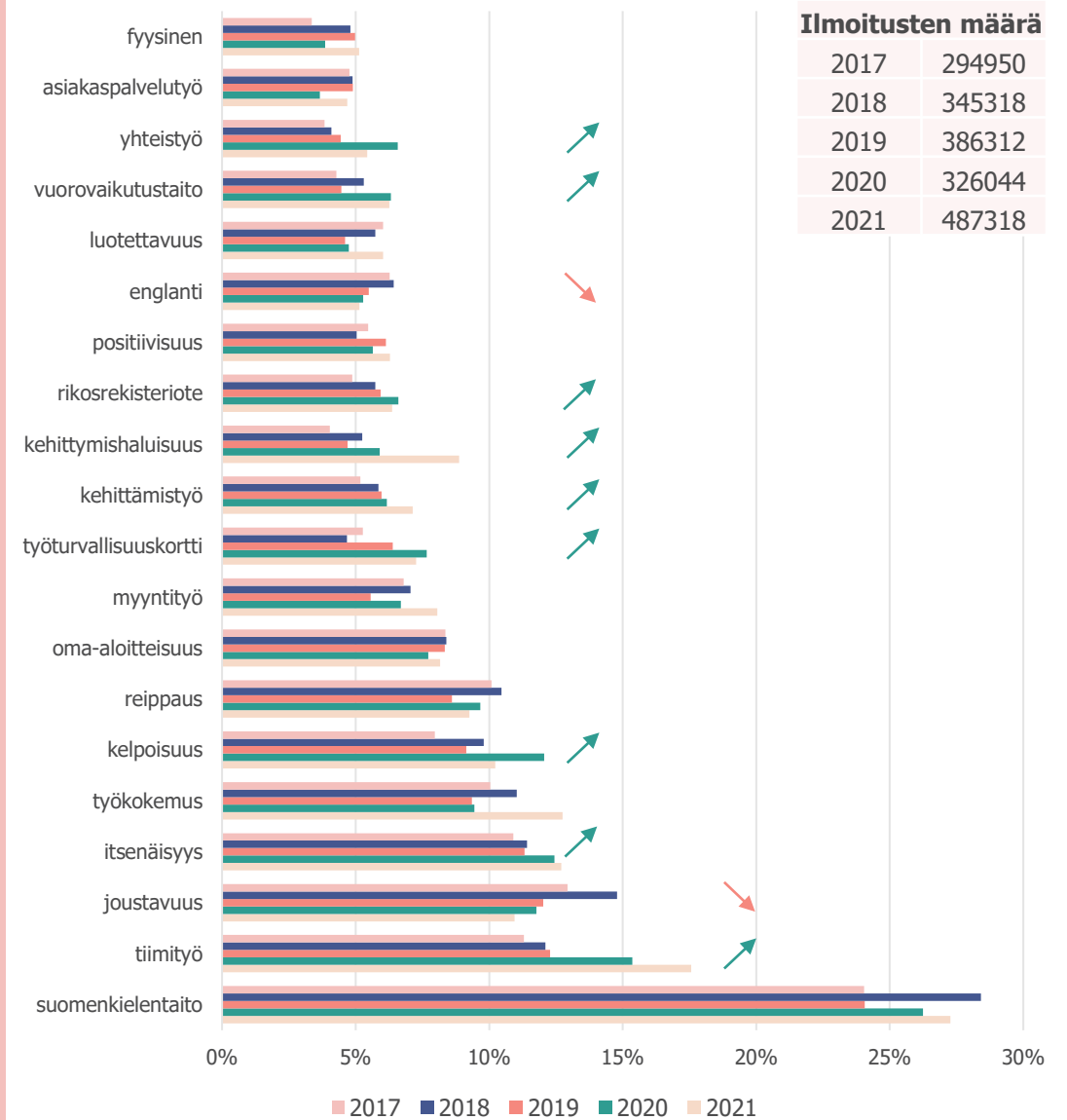
Foredata-aineiston tausta

- Ilmoitukset on kerätty TE-palveluissa julkaistuista työpaikkailmoituksista
- Aineistossa on
 - työpaikkailmoituksista poimitut n. 50 000 yleisintä asiasanaa ja niiden esiintymismäärät vuosittain, maakunnittain, ammattialoittain ja ammateittain vuosilta 2017-2021
 - Työpaikkailmoitusten lukumäärätiedot vuosilta 2017-2021 maakunnittain, ammattialoittain ja ammateittain
- Sanalistoja on yhdistetty asiasanoiksi, esim. saman sanan eri sijamuodot on yhdistetty
- Tässä esityksessä on tarkasteltu Keski-Suomen aineistoa ellei toisin ole ilmoitettu
 - Tarkastelussa on huomioitu Osaamisen ennakoinnin kyselyssä eniten vastauksia saaneet ammattialat sekä koko Keski-Suomen aineistossa määrällisesti merkittävimmät ammattialat
- Asiasanojen esiintyminen vuosittain vaihtelee tietyissä tapauksissa aika paljonkin, mikä asettaa haasteita pidemmälle menevien tulkintojen tekemiselle

Yleisimmät avainsanat kaikissa ilmoituksissa Keski-Suomessa

Yleisimmät avainsanat kaikissa ilmoituksissa Suomessa

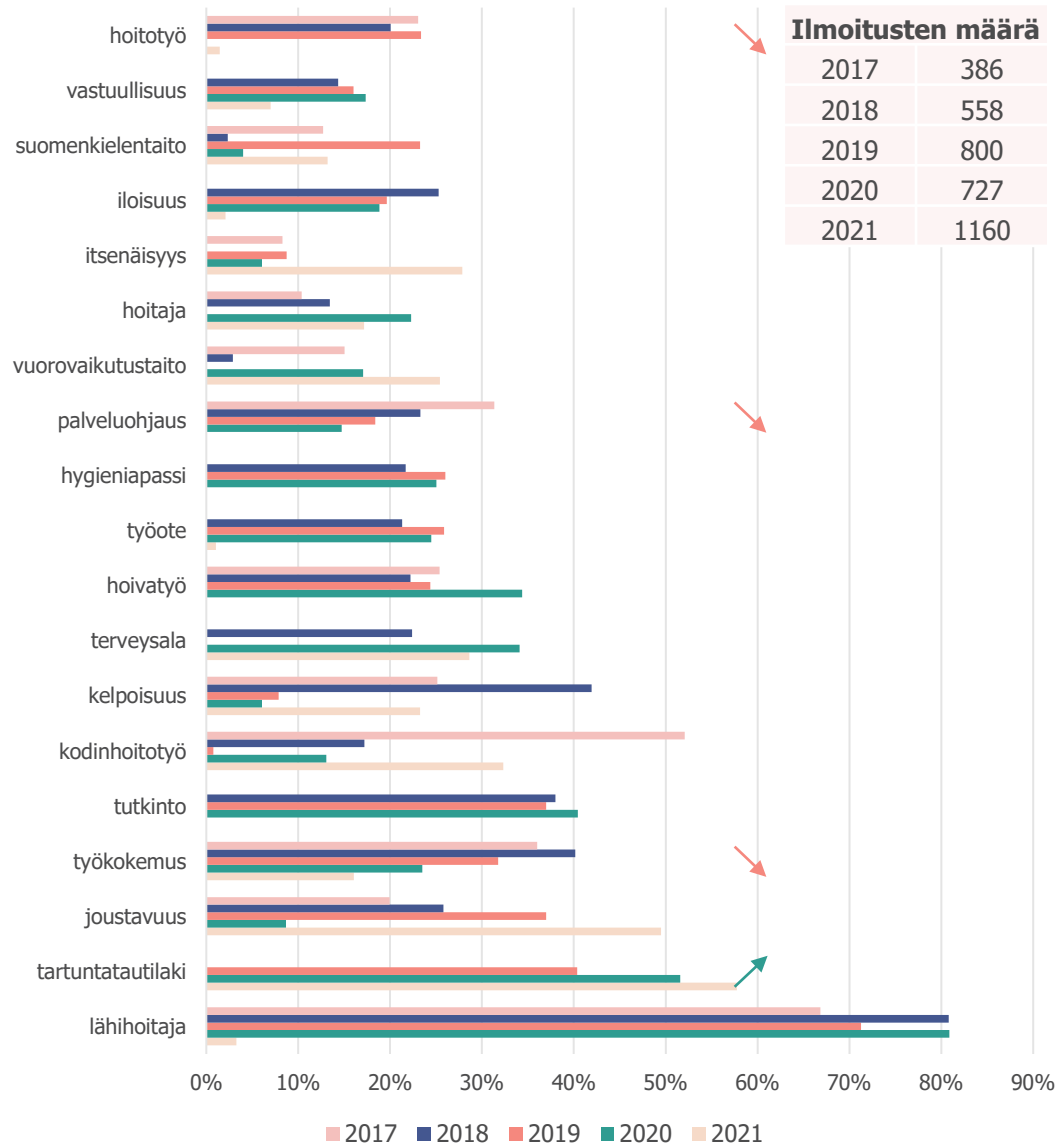

Yleisimmät avainsanat kaikissa ilmoituksissa

- Yleisimmät avainsanat kaikissa ilmoituksissa kertoo myös, millä sektoreilla työvoimaa erityisesti on vuosina 2017-2021 haettu, esimerkkeinä *myynti-* ja *siivoustyö*
- Valtakunnallisessa aineistossa selkeästi yleistyneitä avainsanoja ovat *tiimityö, kelpoisuus, työturvallisuuskortti, kehittymishalukkuus, vuorovaikutustaito, yhteistyö, lähihoitaja, tartuntatautilaki, rakennusala, työote, sairaanhoitaja* ja *opettaja*
 - Hoitoalan työvoimapulan myötä kyseiseen sektoriin viittaavat sanat ovat yleistyneet
 - *Tiimityö, vuorovaikutustaito, yhteistyö, työote* kertovat käsitteinä perustyöelämätaitojen merkityksen kasvamisesta hakuilmoituksissa
- Sen sijaan merkitystään avainsanana ovat menettäneet *joustavuus* ja *myyjä*.
- Keski-Suomen osalta aineistossa merkitystään vaikuttavat kasvattaneen erityisesti asiasanat *työkokemus, kehittymishaluisuus, vuorovaikutus* ja *tartuntatautilaki*. Myös avainsanat *joustavuus, itsenäisyys* ja *kehittämistyö* ovat kasvattaneet hieman merkitystään vuodesta 2017 vuoteen 2021, mutta niiden osalta aineistossa on huomattavaa vaihtelua.
 - Vastoin valtakunnallista trendiä (2021 n. 11 % ilmoituksista) *joustavuus* on sanana kasvattanut Keski-Suomessa merkitystä (2021 n. 18 % ilmoituksista)
 - Koronan vaikutus näkyy selvästi työpaikkailmoitusten sanastossa

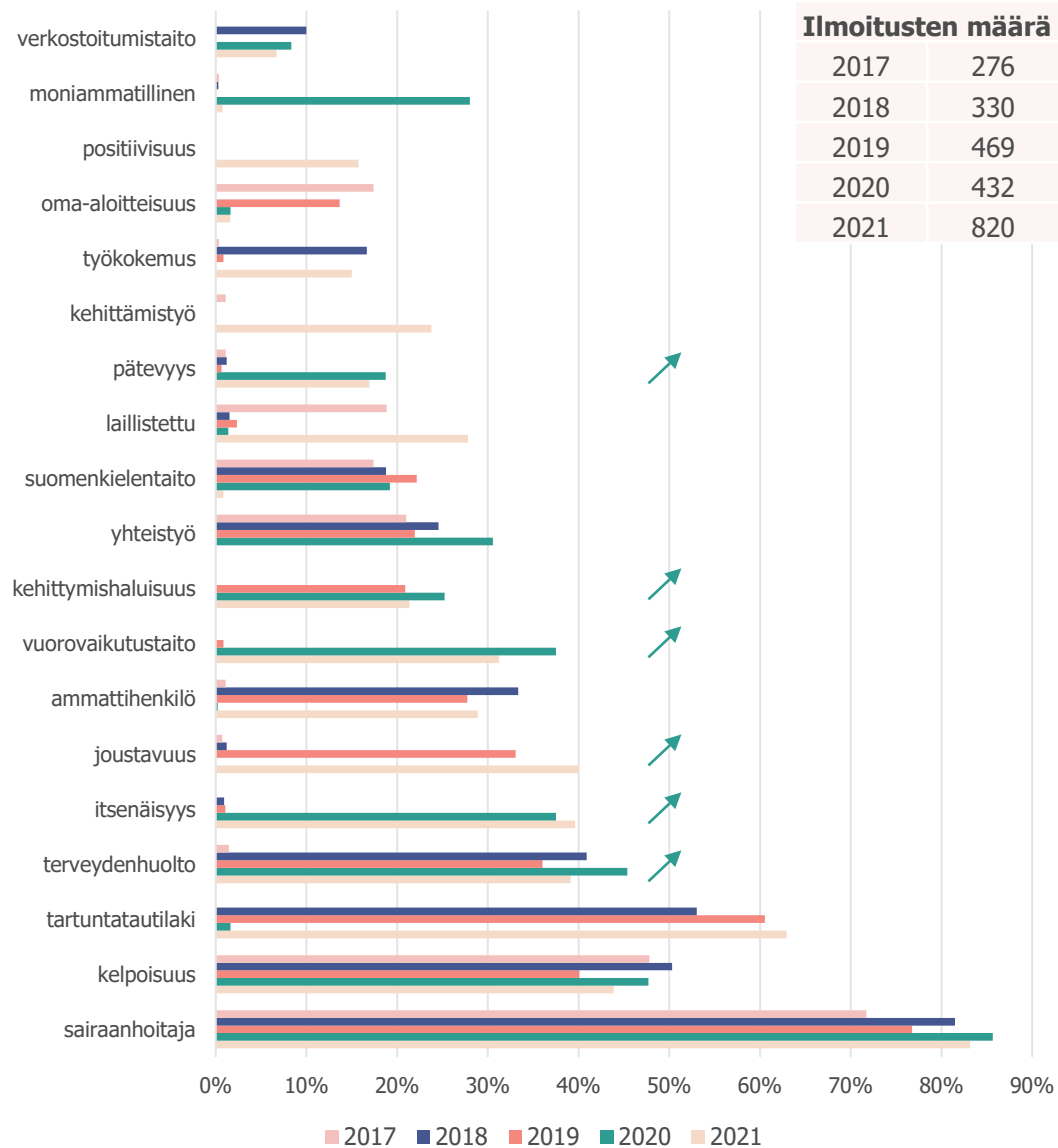
Yleisimmät avainsanat työpaikkailmoituksissa: lähi- ja perushoitajat, Keski-Suomi

- Lähi- ja perushoitajia hakevien työpaikkailmoitusten määrä on kasvanut huomattavasti vuodesta 2017 vuoteen 2021
- Avainsanoina merkitystä ovat menettäneet *työkokemus*, *palveluohjaus*, *hoitotyö*, *koulutusvaatimus*, *oma-aloitteisuus*, *siivoustyö* ja *vaatehuolto*. Myös avainsanojen *lähihoitaja* ja *kodinhoitotyö* esiintymisyleisyys on pienentynyt ajanjakson aikana, mutta ko. avainsanojen osalta sanojen esiintymisessä on huomattavan suurta vaihtelua vuosien välillä
 - Työkokemus esiintyi sanana n. 36 % ilmoituksista vuonna 2017, kun taas vuoden 2021 vain n. 16 % ilmoituksista. Tähän voi osaltaan vaikuttaa alan työvoimapula
 - Lähi- ja perushoitajien tehtäväkuvan kehittämisestä kertoo sanojen siivoustyö, vaatehuolto jne. esiintymisen vähentyminen
- Merkitystä avainsanana on erityisesti kasvattanut *tartuntatautilaki*. Pientä kasvua on nähtävissä myös sanojen *joustavuus*, *terveysala* ja *itsenäisyys* osalta

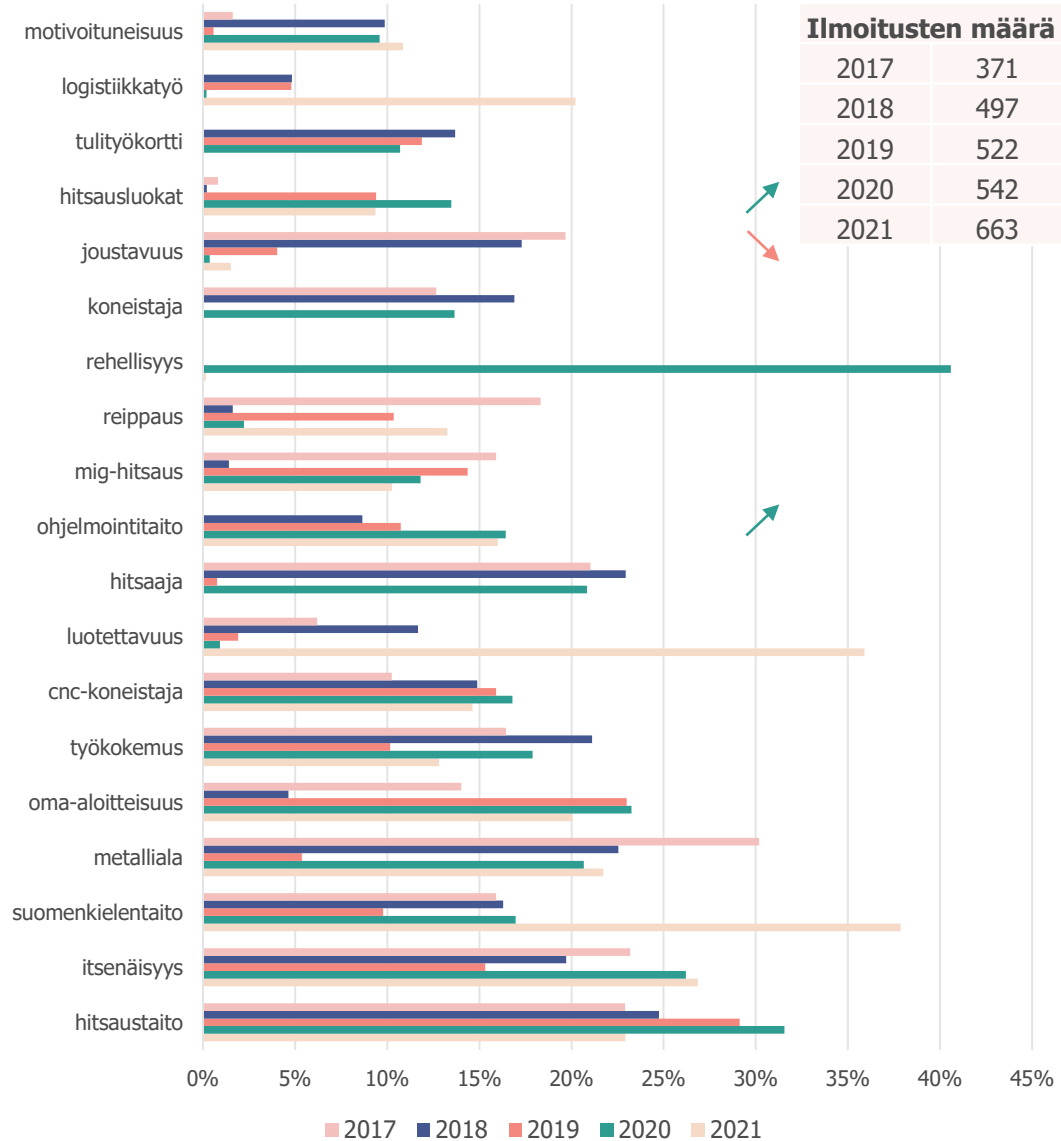
Yleisimmät avainsanat työpaikkailmoituksissa: sairaanhoitajat, Keski-Suomi

- Sairaanhoitajia koskevien työpaikkailmoitusten määrä on kasvanut vuosien 2017-2021 aikana huomattavasti
- Merkitystä työpaikkailmoituksissa olevina avainsanoina ovat kasvattaneet *terveydenhuolto*, *itsenäisyys*, *vuorovaikutustaito*, *kehittämishaluisuus* ja *pätevyys*. Myös *tartuntatautilain*, *joustavuuden* ja *kehittämistyön* merkitys on hieman kasvanut
 - Tartuntatautilaki* oli mainittu jo vuonna 2018 noin puolissa sairaanhoitajia hakevissa työpaikkailmoituksissa
 - Vuorovaikutustaidon* yleisyys on kasvanut merkittävästi, vuosina 2017-2018 se mainittiin vain yksittäisissä ilmoituksissa, vuosina 2020-2021 yli 30 % ilmoituksista
- Vuonna 2021 julkaistuissa työpaikkailmoituksissa aiemmin noin joka viidennessä ilmoituksessa esiintyneet avainsanat *yhteistyö* ja *suomenkielentaito*, esiintyivät vain yksittäisissä ilmoituksissa

Yleisimmät avainsanat työpaikkailmoituksissa: metallityöntekijät, Keski-Suomi

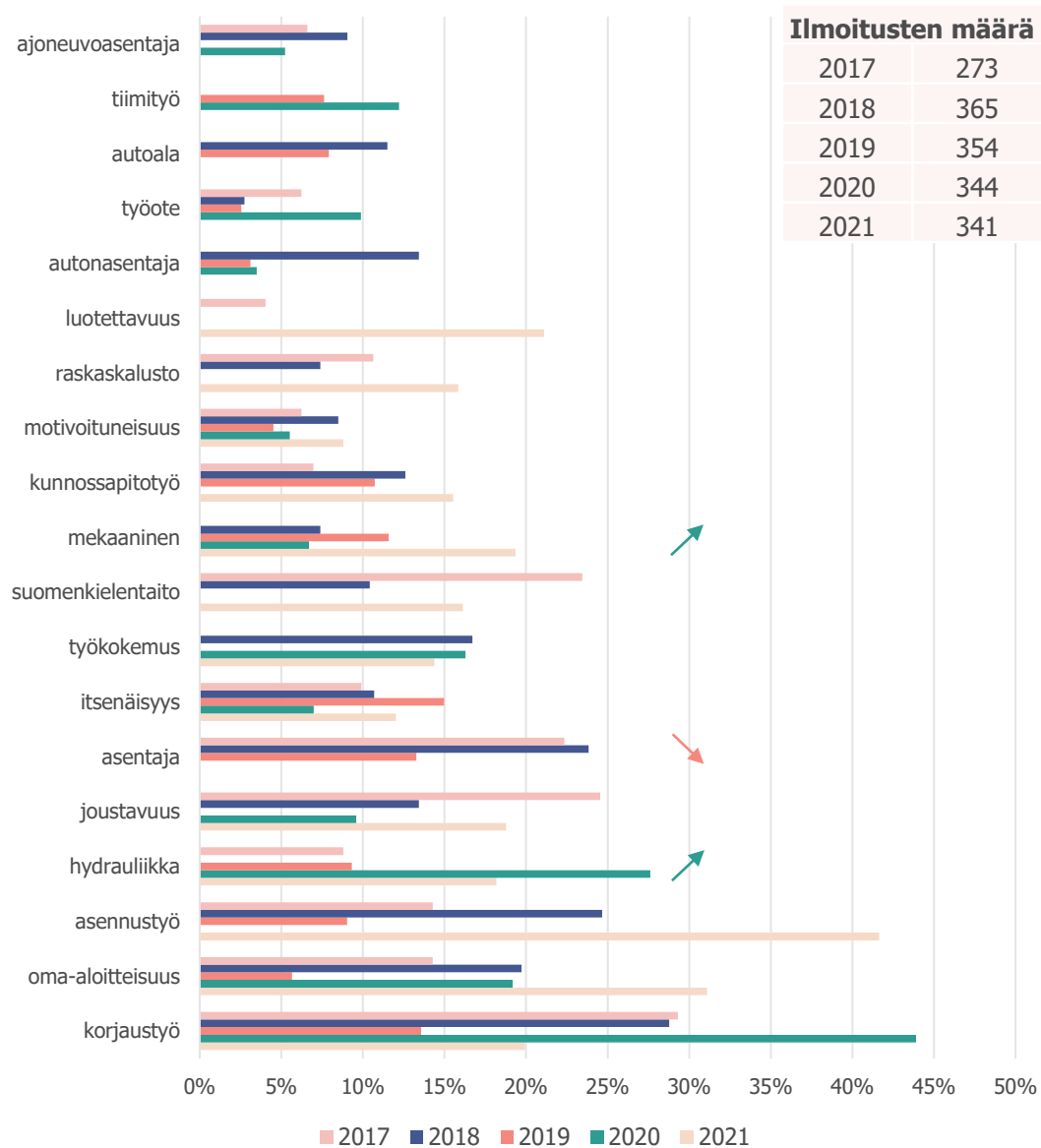

- Metallityöntekijöitä hakevien työpaikkailmoitusten avainsanoissa *ohjelmointitaito*, *hitsausluokat*, *työturvallisuus* ja *cnc* ovat kasvattaneet merkitystään. Myös *suomenkielentaito*, *oma-aloitteisuus* ja *luotettavuus* ovat kasvattaneet jonkin verran merkitystä, vaikka selkeää trendi niistä ei ainakaan toistaiseksi voi tunnistaa.

- Vuosina 2017-2020 *suomenkielentaito* oli mainittu n. 10-17 % ilmoituksista, vuonna 2021 se mainittiin n. 38 % ilmoituksista
- Luotettavuus* esiintyi vuonna 2021 yli joka kolmannessa ilmoituksessa. Vuonna 2020 *rehellisyys* esiintyi peräti yli 40 % ilmoituksista, kun taas muina vuosina rehellisyys on esiintynyt korkeintaan muutamia kertoja.
- Joustavuus* on esiintynyt vuosi vuodelta harvemmassa ilmoituksessa

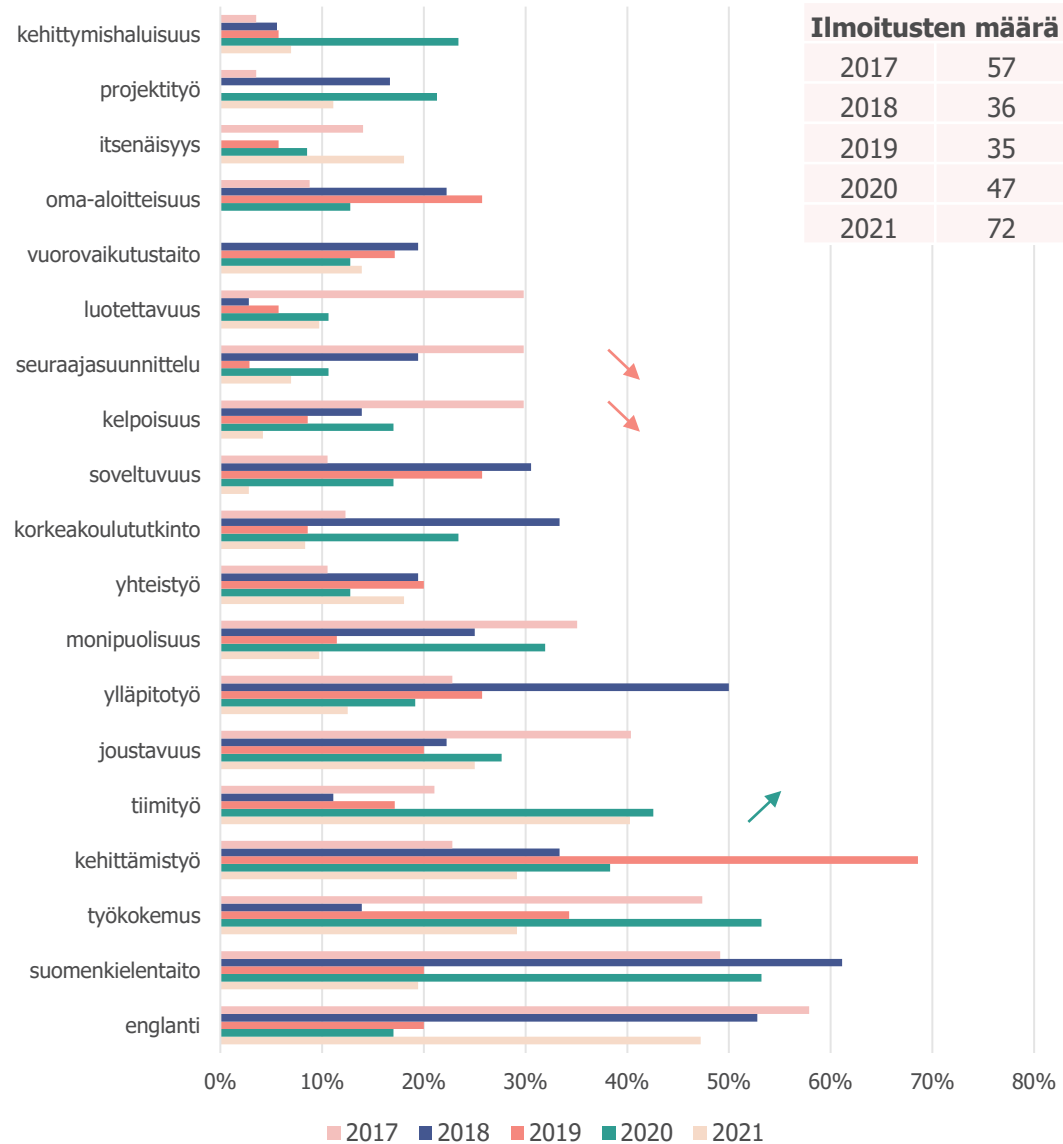
Yleisimmät avainsanat työpaikkailmoituksissa:
koneiden ja ajoneuvojen asentajat ja korjaajat, Keski-Suomi

- Työpaikkailmoituksissa esiintyvät usein sanat *oma-aloitteisuus, joustavuus, itsenäisyys, motivoituneisuus*
- Vuosina 2017-2019 *asentaja* esiintyi yli 13 % ilmoituksista, kun taas vuosina 2020-2021 se ei ole aineistossa saanut ainoatakaan osumaa
 - Sen sijaan *asennustyö* esiintyi vuonna 2021 melkein joka toisessa ilmoituksessa
- *Luotettavuus* mainittiin vuonna 2021 joka viidennessä ilmoituksessa. Vuosina 2018-2020 mainintoja ei ollut lainkaan
- *Kuorma-auto* on sanana yleistynyt hakuilmoituksissa, kuten myös *raskaskalusto*, jota tosin ei vuosina 2019-2020 mainittu lainkaan

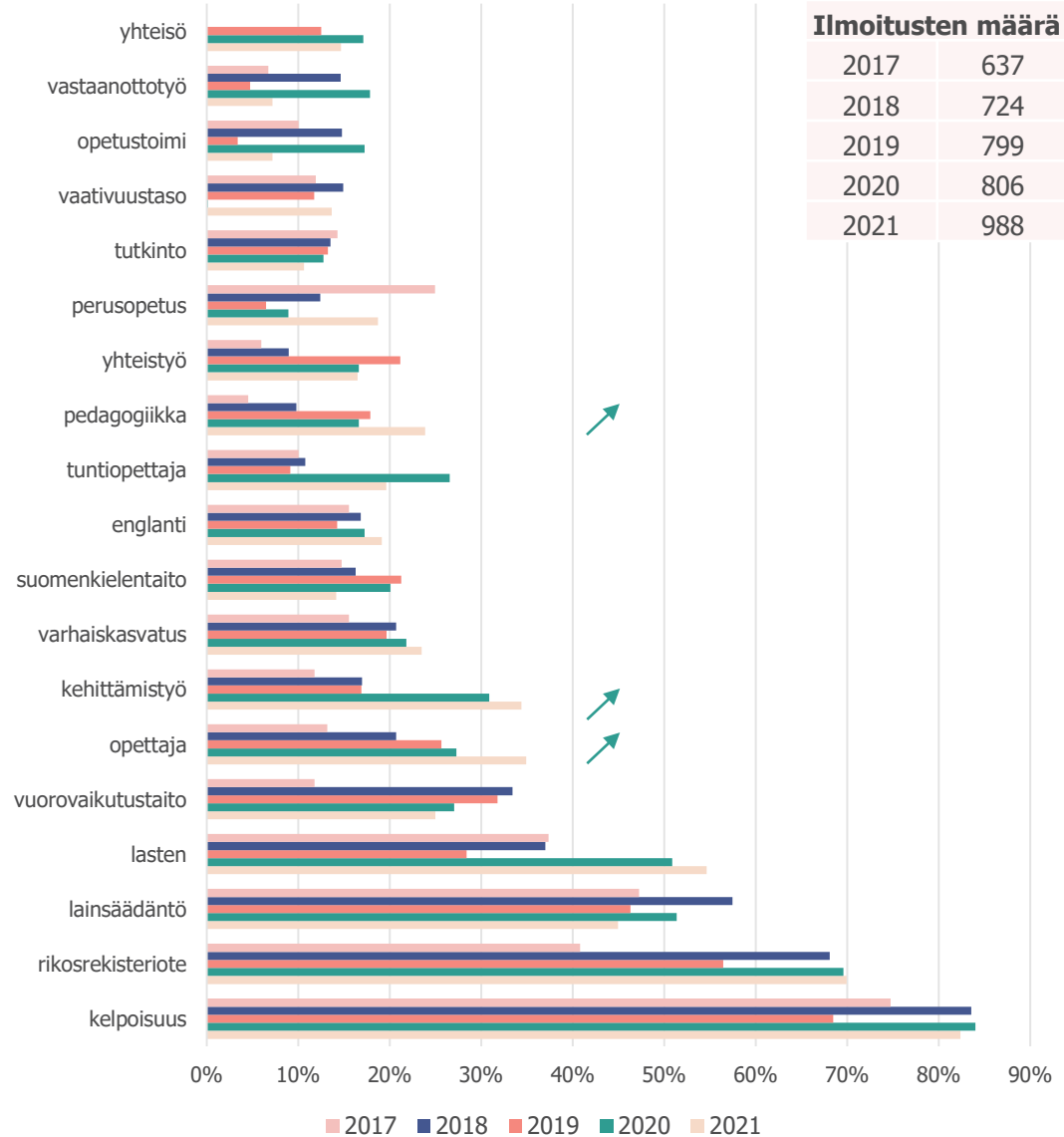
Yleisimmät avainsanat työpaikkailmoituksissa: ICT-alan asiantuntijat, Keski-Suomi

- ICT-alan asiantuntijoita koskevien ilmoitusten määrä on kohtalaisen pieni
- Aineistossa esiintymistiheys on kasvanut käsitteillä *tiimityö* sekä *teknologia*. Pienemmissä määrin myös *vuorovaikutustaito* ja *kehittymishaluisuus* ovat kasvattaneet painoarvoaan
- Sen sijaan *kelpoisuus* ja *seuraajasuunnittelu* ovat aikajakson loppupäässä esiintyneet aiempaa harvemmassa ilmoituksessa. Myös kielitaitoon liittyvät maininnat ovat saaneet pienemmän painoarvon jakson loppupäässä, näihin tosin liittyy suurta vuosittaista vaihtelua.
 - Monipuolisuus* on menettänyt merkitystään (2017: 35 % ilmoituksista; 2018: 25 % ilmoituksista ja 2021: 10 % ilmoituksista). Tämä voi kertoa alan tehtävien erikoistumisesta
- Työkokemuksella* on kohtalaisen suuri merkitys. Keskimäärin se esiintyy yli joka kolmannessa ilmoituksessa

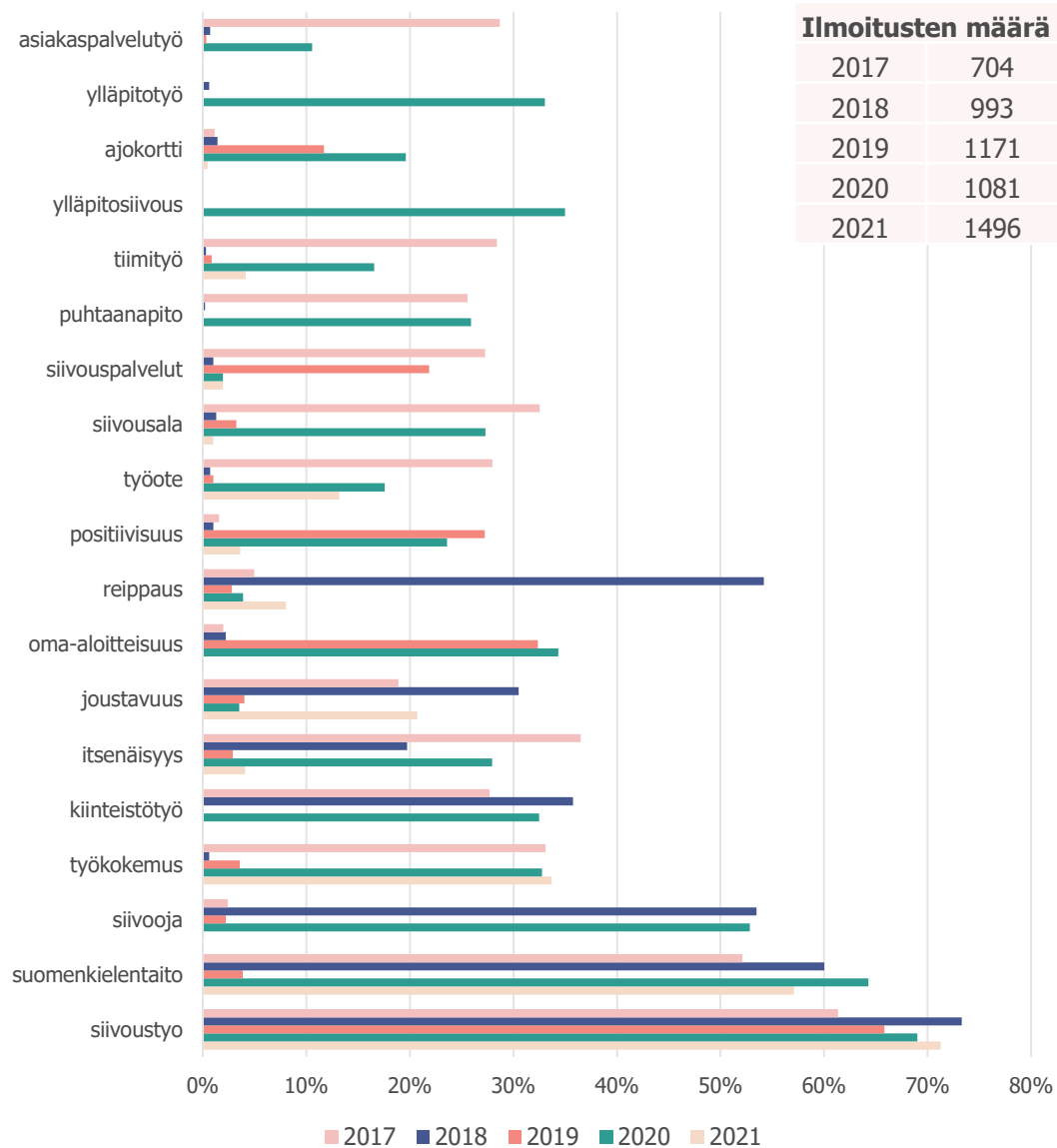
Yleisimmät avainsanat työpaikkailmoituksissa: opettajat, Keski-Suomi

- Sisältää ammatillisen koulutuksen opettajat, vapaan sivistystyön opettajat, varhaiskasvatuksen johtajat ja opettajat, yleissivistävän koulutuksen opettajat sekä yliopistojen professorit ja opettajat
- Merkitystään avainsanoina ovat kasvattaneet *opettaja*, *kehittäminen*, *pedagogiikka*, *yhteisö*, *ihmisläheisyys* ja *kehittämishaluisuus*. Sen sijaan *lastentarhanopettajan* esiintymisyleisyys on pienentynyt tarkastelujakson aikana.
 - Kehittämisen* osalta mainintojen kasvu on ollut aika merkittävää: 2017 n. 12 % → 2021 n. 34 %
 - Myös *tuntiopettaja* mainintoja on tarkastelujakson loppupäässä alkupäätä enemmän. Taustalla voi mahdollisesti olla koronapandemian vaikutukset työmarkkinoille

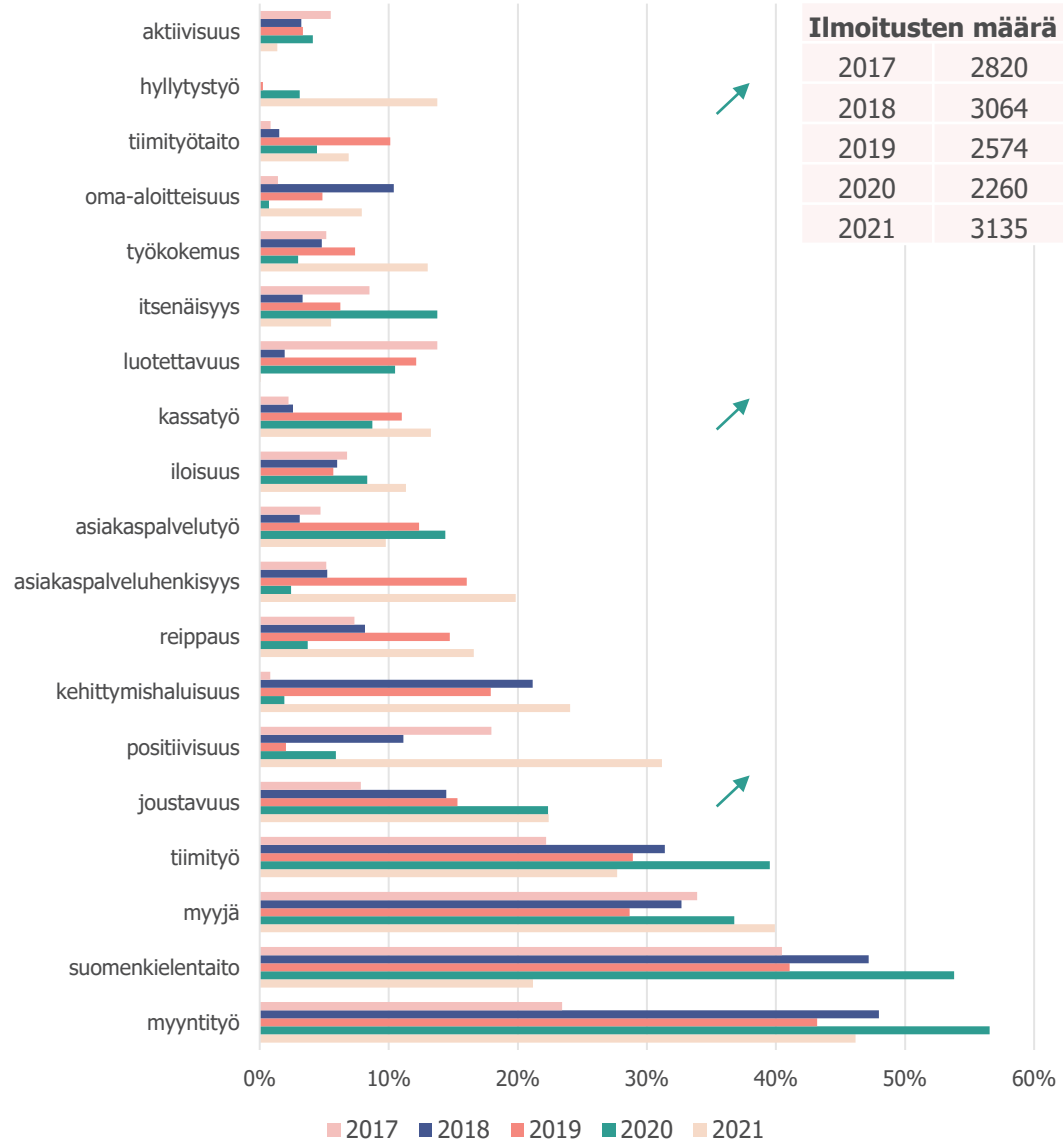
Yleisimmät avainsanat työpaikkailmoituksissa, siivoojat ja puhdistustyöntekijät, Keski-Suomi

- Siivojien ja puhdistustyöntekijöiden osalta työpaikkailmoitusten avainsanojen esiintyvyys vaihtelee paljon vuosittain, ja varsinaisten trendien tunnistaminen on haastavaa
- *Suomenkielentaito* nostetaan esiin yli puolessa ilmoituksista joka vuosi, pois lukien 2019
- *Työkokemus* mainitaan lähes joka kolmannessa ilmoituksessa. Tutkinnolla ei ole juurikaan merkitystä, keskimäärin se on mainittu noin 2,5 % ilmoituksista
- Vuonna 2018 *reippaus* mainittiin yli puolessa ilmoituksista, muina vuosina se on mainittu alle joka kymmenennessä ilmoituksista

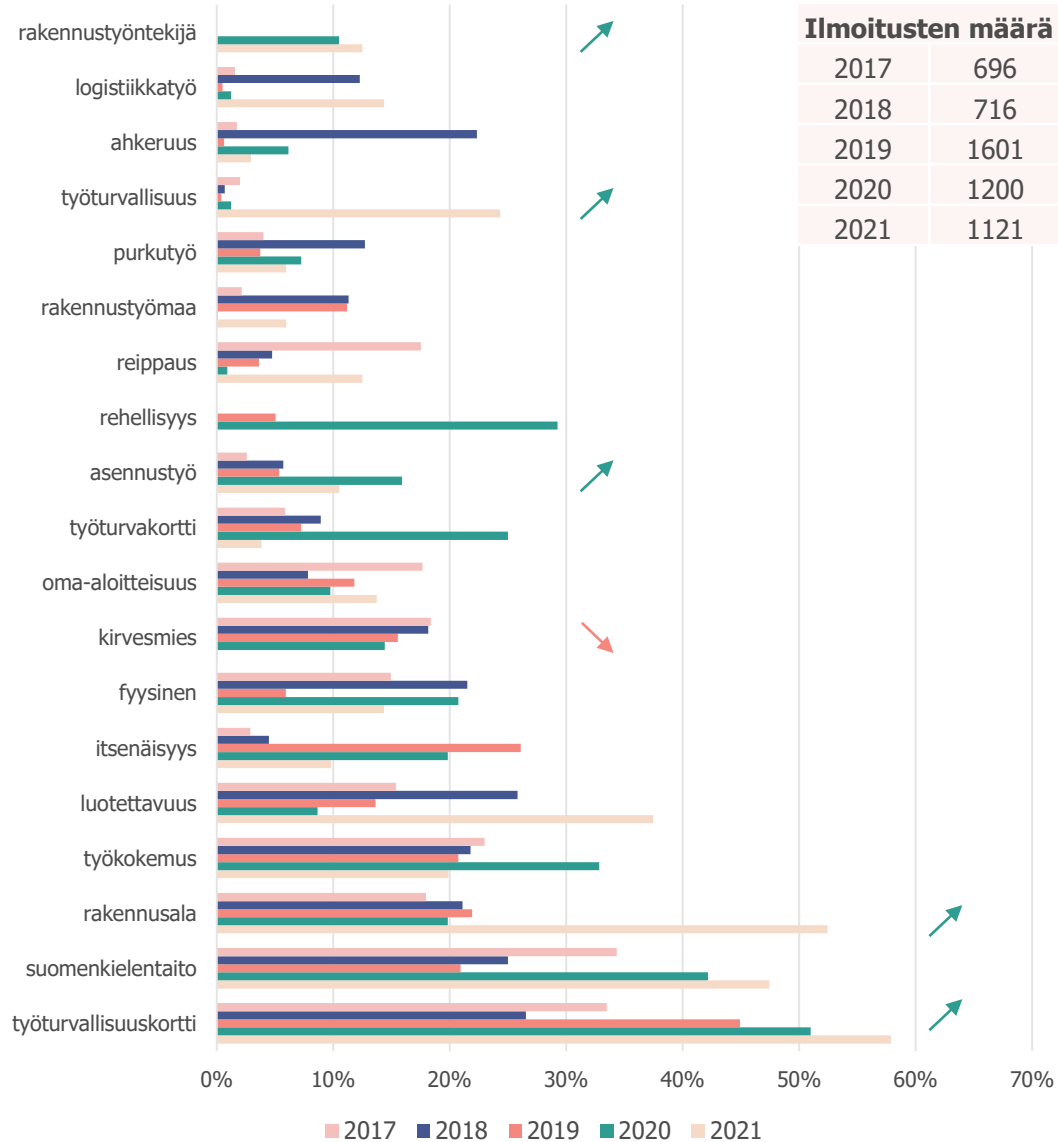
Yleisimmät avainsanat työpaikkailmoituksissa, myyntityöntekijät, Keski-Suomi

- Sisältää myynti-insinöörit ja myyntiedustajat sekä myyjät ja kauppiaat
- Selkeästi merkitystään avainsanoina ovat kasvattaneet *joustavuus*, *kassatyö* ja *hyllytystyö*. Pientä kasvua on havaittavissa myös *myyntityön* ja *iloisuuden* osalta.
- Sen sijaan *suomenkielentaidon* vaatimus vaikuttaisi hieman vähentyneen, erityisesti vuonna 2021, jolloin se oli mainittu n. 21 % ilmoituksista. Aiemmin se on mainittu yli 40 % ilmoituksista

Yleisimmät avainsanat työpaikkailmoituksissa, rakennustyöntekijät, Keski-Suomi

- Sekä *työturvallisuuskortti* että *työturvallisuus* ovat käsitteinä yleistyneet työpaikkailmoituksissa.
- Merkitystään ovat kasvattaneet myös *rakennusala*, *rakennustyöntekijä* ja *asennustyö*. Sen sijaan avainsanan *kirvesmies* esiintyvyys on vähentynyt ja vuonna 2021 sana mainittiin vain yhdessä työpaikkailmoituksessa.
- *Suomenkielentaito* mainitaan yli viidenneksessä ilmoituksista joka vuosi, vuonna 2021 se mainittiin lähes joka toisessa ilmoituksessa
- *Monipuolisuus* on sanana yleistynyt, vuonna 2017 se mainittiin vain muutamassa ilmoituksessa, vuonna 2021 jo yli 10 % ilmoituksista
 - Onko työnkuvat laajentuneet?

Yleisiä havaintoja

- Erilaiset ammatteihin viittaavat sanat esiintyvät usein työpaikkailmoituksissa
 - Koko Keski-Suomen aineistossa useimmin esiintyneiden sanojen joukossa oli *myyntityö*, *myyjä* ja *siivoustyö*, mikä kertoo myös siihen, millä aloilla työpaikkailmoitusten määrä on korkeahko
- Kielitaidolla on keskeinen rooli
 - suomen kielen taito korostuu liki jokaisen ammatin kohdalla
 - englannin kielen taito nousee useimmiten esiintyneiden sanojen joukkoon ICT-alalla sekä opettajien kohdalla.
- Työelämätaitojen merkitys korostuu työpaikkailmoituksissa
 - *Työote*, *vuorovaikutustaito*, *yhteistyö*, *luotettavuus*, *oma-aloitteisuus*
 - *Joustavuus* näyttäytyy keskeisenä työelämätaitona, vaikka joillakin tarkastelluilla aloilla sana mainitaan aiempaa harvemmin työpaikkailmoituksissa
- *Työkokemus* on kaikissa työpaikkailmoituksissa mainittu vuosina 2017-2019 hieman reilussa 10 % ilmoituksista ja vuosina 2020-2021 hieman reilussa 15 % ilmoituksista
- Erilaiset kehittämisalkuiset sanat esiintyvät usein työpaikkailmoituksissa: *kehittämistyö*, *kehittymishaluisuus* ja niin edelleen. Näillä viitattane sekä työnkuvaan että omaan kehittymiseen

Lisätietoja:

Kirsi Mukkala, kirsi.mukkala@keskisuomi.fi, p. 040 595 0002
Valtteri Paakki, valtteri.paakki@keskisuomi.fi, p. 040 525 6059

Tilasto- ja ennakointitietoa Keski-Suomesta: <https://info.keskisuomi.fi/>